

Ymgynghoriad Ystyrlon, Effaith Barhaol

**Canllaw arfer gorau ar gyfer
ymgynghori cyn ymgeisio**

Deddf Seilwaith (Cymru) 2024

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

1

Diben y canllaw hwn

2

Deall gwerth ymgysylltu

3

Diffinio eich strategaeth ymgynghori

4

Cyflwyno ymgynghori ystyrlon

5

Dadansoddi ac adrodd

6

Ymateb i adborth

1. Diben y canllaw hwn

1.1 Cyd-destun statudol	4
1.2 Ynghylch Deddf Seilwaith (Cymru)	4
1.3 Beth yw Prosiect Seilwaith Sylweddol (SIP)?	5
1.4 Gofynion cynllunio a chynghori seilwaith yng Nghymru	5
1.5 Sut i ddefnyddio'r canllaw hwn	7

2. Deall gwerth ymgysylltu

2.1 Pam ymgymryd ag ymgynghori ar arfer gorau?	10
2.2 Pam mae unigolion eisiau i'w lleisiau gael eu clywed?	12
2.3 Y cylch ymgysylltu	12

3. Diffinio eich strategaeth ymgynghori

3.1 Beth?	14
3.2 Pwy?.....	16
3.3 Pryd?	19
3.4 Iaith a diwylliant Cymru	21

4. Cyflwyno ymgynghoriad ystyrlon

4.1 Cynllunio eich ymgynghoriad	23
4.2 Codi ymwybyddiaeth.....	24
4.3 Deunyddiau ymgynghori	28
4.4 Gweithgareddau ymgysylltu	30

5. Dadansoddi ac adrodd

5.1 Cofnodi adborth	33
5.2 Dadansoddi adborth.....	35
5.3 Adroddiadau ymgynghori.....	36

6. Ymateb i adborth

6.1 Pam ei bod hi'n bwysig i unigolion 'weld' eu lleisiau'n cael eu clywed?.	38
--	----

7. Atodiadau

7.1 Atodiad 1: Rhestr wirio cydymffurfio ar gyfer ymgynghoriad statudol	39
7.2 Atodiad 2: Templed hysbysiad statudol	40
7.3 Atodiad 3: Adnabod ymgynghoreion arbenigol	41
7.4 Atodiad 4: Rhestr Gyfeirio	43
7.5 Atodiad 5: Darllen Pellach.....	44

1. Diben y canllaw hwn

2

Deall gwerth
ymgysylltu

3

Diffinio eich
strategaeth
ymgyngori

4

Cyflwyno
ymgyngori
ystyrlon

5

Dadansoddi ac
adrodd

6

Ymateb i adborth

1

Diben y canllaw hwn

2

Deall gwerth ymgysylltu

3

Diffinio eich strategaeth ymgynghori

4

Cyflwyno ymgynghori ystyrion

5

Dadansoddi ac adrodd

6

Ymateb i adborth

1.1 Cyd-destun statudol

Mae'r canllaw hwn wedi'i anelu at ddatblygwyr sy'n ymgynghori cyn ymgeisio ar brosiect seilwaith sylweddol.

Mae'n nodi cyngor a chanllawiau ar gyfer dylunio a chynnal ymgynghori sydd, yn ogystal â chydymffurfio â gofynion statudol, hefyd yn darparu ymgysylltiad ystyrion a all gefnogi llwyddiant prosiect.

Yn unol â'r ymrwymïadau a nodir yn Neddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol, mae Llywodraeth Cymru yn annog dull arfer gorau o gydweithio ac ymgynghori mewn perthynas â phrosiectau seilwaith sy'n dod ymlaen yng Nghymru. Mae hyn yn golygu y bydd disgwyl i ddatblygwyr fynd y tu hwnt i'r gofynion statudol gofynnol, gan fod yn gymesur â graddfa, effaith a chyd-destun lleol pob prosiect.

Yn bwysig, **drwy ymgysylltu'n gynnar a chynnal proses ymgynghori ailadroddol** sy'n ymgysylltu ag amrywïaeth o randdeiliaid, mae datblygwyr yn fwy tebygol o ddeall materion a chyfleoedd allweddol yn llawn, gan arwain at brosiect gwell a phroses gynllunio lyfnach.

Drwy **gydweithio** â chyrff cyhoeddus, rhanddeiliaid a'r gymuned, gellir datrys problemau a sefydlu tir cyffredin.

Yn ogystal â bod ar gyfer datblygwyr, gellir defnyddio'r canllaw hwn fel dogfen gyfeirio gan randdeiliaid eraill, megis awdurdodau cynllunio, cyngorau tref a chymuned a Phenderfyniadau Cynllunio ac Amgylchedd Cymru ("PCAC") fel y safon ymgysylltu y mae Llywodraeth Cymru yn disgwyl i ddarparu ymgeiswyr ei chynnal.

Mae canllawiau ar wahân i gefnogi cyrff cyhoeddus a chymunedau sy'n cymryd rhan yn y broses caniatâd seilwaith hefyd ar gael.

1.2 Ynghylch Deddf Seilwaith (Cymru)

Mae cynllunio ar gyfer prosiectau seilwaith sylweddol yng Nghymru yn fater datganoledig, gyda phenderfyniadau'n cael eu gwneud gan Weinidogion Cymru o dan Ddeddf Seilwaith (Cymru) 2024 ("y Ddeddf") [7].

Mae'r Ddeddf yn nodi'r broses gydsynio seilwaith ar gyfer Prosiectau Seilwaith Sylweddol ("SIP") yng Nghymru.

O dan y Ddeddf, mae Gorchymyn Caniatâd Seilwaith (ICO) yn darparu **siop un stop ar gyfer cael caniatâd, trwyddedau a gofynion eraill mewn un caniatâd.**

Mae gofynion ymgynghori wedi'u nodi yn y Ddeddf a'r rheoliadau cysylltiedig, ac maent yn cynnwys sut y mae'n rhaid cyhoeddi ymgynghoriadau a phwy y mae'n rhaid ymgynghori ag ef.

Mae'r Ddeddf hefyd yn cynnwys dyletswydd ar ymgynghoreion statudol i ddarparu ymateb sylweddol o fewn 42 diwrnod o gael hysbysiad ymgynghori ffurfiol.

1

Diben y canllaw hwn

2

Deall gwerth ymgysylltu

3

Diffinio eich strategaeth ymgynghori

4

Cyflwyno ymgynghori ystyrion

5

Dadansoddi ac adrodd

6

Ymateb i adborth

1.3 Beth yw Prosiect Seilwaith Sylweddol (SIP)?

Mae SIP yn brosiect seilwaith mawr o fath a maint penodol, fel y nodir yn y Ddeddf, sy'n gofyn am ganiatâd seilwaith gan Weinidogion Cymru yn hytrach na chaniatâd cynllunio gan yr awdurdod cynllunio lleol.

Mae Rhan 1 o'r Ddeddf (gweler adrannau 1-8) yn manylu ar pryd mae datblygiad yn dod o fewn y diffiniad o "SIP". Mae Prosiectau Seilwaith Sylweddol (SIPs) yn cynnwys prosiectau ar raddfa fawr mewn ynni, trafnidiaeth, gwastraff a dŵr (e.e. gorsafoedd pŵer newydd, ffermydd gwynt ar y tir, priffyrdd a rheilffyrdd mawr, ac argaeau neu gronfeydd dŵr mawr).

Mae Rhan 1 hefyd yn rhoi canllawiau ynghylch pryd y mae prosiectau penodol, megis adeiladu neu newid cyfnewidfa nwyddau rheilffordd, cyfleuster harbwr neu faes awyr (gweler adrannau 9-11), yn dod o fewn y diffiniad hwnnw.

Mae'r Ddeddf hefyd yn caniatáu i Weinidogion Cymru ddiwygio Rhan 1 drwy reoliadau i ychwanegu mathau newydd o brosiectau at y diffiniad o brosiect seilwaith sylweddol, neu i amrywio neu ddileu'r prosiectau seilwaith sylweddol a ddiffinnir ar hyn o bryd yn y Ddeddf.

Mae gan weinidogion hefyd y pŵer i gynnwys prosiectau eraill y tu allan i'r rhai a ddiffinnir yn y Ddeddf yn y broses gydsynio seilwaith, megis yn achos technolegau newydd neu brosiectau eraill y gellid eu hystyried o arwyddocâd cenedlaethol.

1.4 Gofynion cynllunio a chynghori seilwaith yng Nghymru

Y gofyniad statudol ar gyfer ymgynghori cyn ymgeisio

Mae Adran 30 o'r Ddeddf yn gosod gofyniad gorfodol ar ddarpar ymgeiswyr (datblygwyr) i ymgynghori cyn ymgeisio ar gais arfaethedig. Mae Rheoliadau Cydsyniad Seilwaith (Y Weithdrefn Cyn Gwneud Cais a'r Weithdrefn Gwneud Cais a Darpariaethau Trosiannol) (Cymru) 2025 ("y rheoliadau") yn nodi'r gofynion statudol gofynnol y mae'n rhaid i ddatblygwyr eu cyflawni mewn perthynas â'u gweithgareddau ymgynghori cyn-ymgeisio.

Mae tudalen 6 yn crynhoi'r gofynion statudol ar gyfer proses ymgynghori statudol sy'n cydymffurfio. Mae rhagor o fanylion am y gofynion statudol wedi'u nodi a'u hamlygu drwy gydol y ddogfen ar y pwynt perthnasol yn y broses ymgynghori.

Mae rhestr wirio cydymffurfio hefyd ar gael yn yr Atodiadau. Er bod y gofynion deddfwriaethol yn y rheoliadau yn nodi'r ymgynghori a'r ymgysylltu cyn ymgeisio lleiaf sy'n ofynnol ar gyfer ceisiadau SIP arfaethedig, mae Llywodraeth Cymru eisiau annog cyflawni arferion gorau yn ehangach.

1

Diben y canllaw hwn

2

Deall gwerth ymgysylltu

3

Diffinio eich strategaeth ymgynghori

4

Cyflwyno ymgynghori ystyrion

5

Dadansoddi ac adrodd

6

Ymateb i adborth

Crynodeb o'r gofynion statudol:

Gwefan (Rheoliad 6)

Sefydlu gwefan y prosiect o fewn 3 mis i ddilysu'r hysbysiad cyn-ymgeisio.
Gwybodaeth statudol i'w chynnwys

Hysbysiad Safle (Rheoliad 7)

Hysbysiadau i'w harddangos am o leiaf 42 diwrnod.
Wedi'u harddangos ar y safle neu gerllaw
Templedi yn Atodiad 2

Hysbysiadau ysgrifenedig (Rheoliad 8)

Rhaid i'r datblygwr roi hysbysiad ysgrifenedig o'r cais arfaethedig i:

1. Perchennog a deiliaid tir sy'n ffinio â'r safle.
2. Awdurdod cynllunio perthnasol lle mae'r datblygiad arfaethedig wedi'i leoli
3. Pob ymgynghorydd statudol ac arbenigol perthnasol (yn unol â'r Atodlen)
4. Cynghorau cymuned, Aelodau'r Senedd, Aelod Seneddol sy'n cynrychioli'r ardal lle mae'r datblygiad arfaethedig wedi'i leoli.
5. Pob person sy'n berchen ar, yn meddiannu neu sydd â buddiant arall yn y tir lle mae'r datblygiad arfaethedig wedi'i leoli.
6. Unrhyw bersonau eraill y mae'r ymgeisydd yn teimlo sy'n briodol – unigolion, grwpiau neu gymdeithasau.

Hysbysiadau yn y papur lleol (Rheoliad 9a)

Cyhoeddi hysbysiad mewn papur newydd lleol am gyfnod o 7 diwrnod o leiaf.

Adroddiad Ymgynghori

Gofyniad i gyflwyno adroddiad yn crynhoi gweithgareddau ymgynghori.

Ymgynghori a chyhoeddusrwydd ar gyfer datblygiad yn ardal forol Cymru (Rheoliad 10)

Yn achos cais arfaethedig am ddatblygiad yn ardal forol Cymru, rhaid i chi roi hysbysiad i (Rheoliad 10a):

- unrhyw awdurdod cynllunio y mae'r ymgeisydd yn ei ystyried yn briodol;
- yr holl ymgynghoreion statudol perthnasol ac ymgynghoreion arbenigol, gan gynnwys Cyfoeth Naturiol Cymru;
- unrhyw gyngor cymuned perthnasol, Aelod o'r Senedd, ac Aelod o Dŷ'r Cyffredin y mae'r ymgeisydd yn eu hystyried yn briodol;
- unrhyw berson neu bersonau eraill y mae'r ymgeisydd yn eu hystyried yn briodol, gan gynnwys unigolion, grwpiau neu gymdeithasau a nodwyd gan unrhyw wasanaethau cyn-ymgeisio a ddarparwyd;

Cyhoeddusrwydd ar gyfer ceisiadau ardal forol Cymru (Rheoliad 10b)

Rhaid i chi gyhoeddi'r hysbysiad statudol am o leiaf 7 diwrnod:

- yn y papurau newydd lleol
- mewn cylchgrawn pysgota
- yn Rhestr Lloyd

Mae angen cynnwys gwefan ar ôl 3 mis fel uchod.

Nid oes angen digwyddiad ond gallai fod yn ddoeth.

1

Diben y canllaw hwn

2

Deall gwerth ymgysylltu

3

Diffinio eich strategaeth ymgynghori

4

Cyflwyno ymgynghori ystyrion

5

Dadansoddi ac adrodd

6

Ymateb i adborth

1.5 Sut i ddefnyddio'r canllaw hwn

Nod y canllaw hwn yw esbonio sut y gellir cynnal ymgynghori arfer gorau, sy'n bodloni gofynion statudol, ac ar yr un pryd yn galluogi ymgysylltu ystyrion â rhanddeiliaid a chymunedau lleol.

Mae'r canllaw hwn yn darparu canllaw cam wrth gam ar sut i gynllunio a chyflwyno ymgynghoriad cydymffurfiol ac effeithiol ar gyfer Prosiect Seilwaith Sylweddol yng Nghymru.

Mae'r canllaw yn ymdrin â'r themâu canlynol:

Deall gwerth ymgysylltu

Diffinio eich strategaeth ymgynghori

Cyflwyno ymgynghori ystyrion

Dadansoddi ac adrodd

Ymateb i adborth

Mae hyn yn cynnwys:

Proses gydymffurfio a rhestrau gwirio

Dulliau ac ymagweddau arfer gorau

'Awgrymiadau gorau' ymarferol ar gyfer cyflawni effaith

Ffeithiau 'Oeddech chi'n gwybod?' i helpu i ddatblygu eich strategaeth

Cylch Ymgynghori

Mae'r canllaw hwn wedi'i strwythuro o amgylch Cylch Ymgynghori arfer gorau, sy'n sicrhau dull parhaus, ailadroddol o ymgysylltu. Yn bwysig, mae'n sicrhau bod y ddolen adborth bob amser ar gau fel y gall rhanddeiliaid a chymunedau ddeall sut mae eu sylwadau wedi dylanwadu ar y prosiect.

Pedwar cam allweddol y Cylch Ymgynghori:

Diffinio

Cynllunio a nodi'n glir eich dull ar ddechrau eich prosiect, gan gynnwys nodi rhanddeiliaid a chael eglurder ynghylch yr hyn rydych chi'n ymgynghori arno. Dylai hwn wedyn fod yn gyfnod ar gyfer adolygu, myfyrio a mireinio eich dull gweithredu ym mhob cam o'r ymgynghori.

Cyflwyno

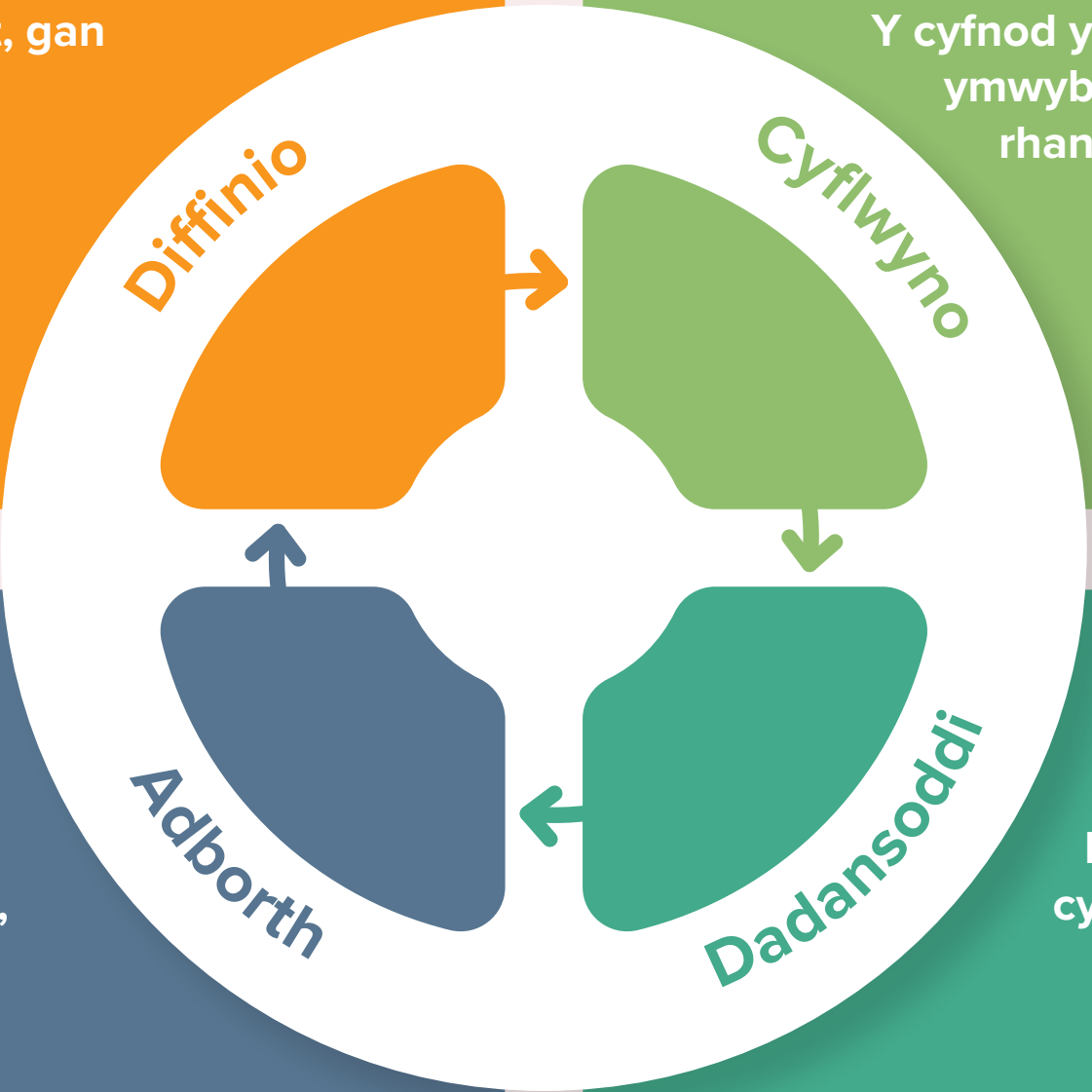
Y cyfnod ymgynghori gweithredol sy'n cynnwys codi ymwybyddiaeth o'ch prosiect a mynd allan i siarad â rhanddeiliaid a chymunedau i gael adborth.

Dadansoddi

Prosesu a dadansoddi adborth i helpu i lywio'r cynlluniau sy'n esblygu.

Adborth

Cyfathrebu'n ôl â rhanddeiliaid a chymunedau ynglŷn â'r adborth a dderbyniwyd, sut mae'r cynlluniau wedi newid, a'r camau nesaf ar gyfer y prosiect.

1

Diben y canllaw hwn

2

Deall gwerth ymgysylltu

3

Diffinio eich strategaeth ymgynghori

4

Cyflwyno ymgynghori ystyrion

5

Dadansoddi ac adrodd

6

Ymateb i adborth

2. Deall gwerth ymgysylltu

1

Diben y canllaw hwn

2

Deall gwerth ymgysylltu

3

Diffinio eich strategaeth ymgynghori

4

Cyflwyno ymgynghori ystyrion

5

Dadansoddi ac adrodd

6

Ymateb i adborth

2.1 Pam ymgymryd ag ymgynghori ar arfer gorau?

Mae cyflawni Prosiectau Seilwaith Sylweddol (SIPs) yng Nghymru yn hanfodol er mwyn sicrhau ffyniant a lles yn y dyfodol yng Nghymru, boed drwy ddarparu ynni gwyrdd i gefnogi'r newid i sero net, sicrhau diogelwch ynni yn y dyfodol, neu ddarparu seilwaith trafndiaeth hanfodol.

Mae sicrhau cydweithio â chymunedau cynnal ar gyfer y prosiectau hyn yn hanfodol o ran:

- sicrhau y gellir cyflawni prosiectau mewn ffordd sy'n gydymdeimladol â threftadaeth amgylcheddol a chyd-destunau diwylliannol lleol;
- lleihau effeithiau a phryderon lleol;
- ceisio cyrraedd pob rhan o'r gymuned gan gynnwys y mwyafrif tawel fel y gellir ystyried eu barn hwy hefyd; ac
- edrych ar gyfleoedd i sicrhau budd cymunedol cadarnhaol a chyfleoedd a chanlyniadau economaidd-gymdeithasol.

Er mwyn cyflawni hyn, mae'n hanfodol ymgymryd â **phroses ymgysylltu ailadroddol**, sy'n galluogi adborth sy'n ddefnyddiol ac yn canolbwyntio ar gynlluniau'r prosiect.

Mae hyn yn rhoi'r cyfle i feithrin ymddiriedaeth, deialog a chydweithio sy'n canolbwyntio ar ganlyniadau cadarnhaol.

Pan gaiff ei wneud yn dda, gall hyn helpu i gael gwared ar broblemau, mynd i'r afael â phryderon a lleihau gwrthwynebiad o fewn cymunedau lleol.

Mae cychwyn y broses hon yn gynnar hefyd yn bwysig, er mwyn sicrhau bod sgysiau'n cychwyn ar sail gadarnhaol o'r cychwyn cyntaf.

Felly, gall ymgysylltu cynnar effeithiol â rhanddeiliaid a chymunedau sy'n rhoi cyfle ystyrion i ddylanwadu ar gynigion, cyn gynted â phosibl yn y broses, fod o fudd i bob parti sy'n ymwneud â'r prosiect.

Mae ymgynghori anstatudol yn gyfle i gyflwyno'r prosiect i'r gymuned a cheisio adborth ar gynigion cychwynol. Mae'r ymgynghoriad statudol yn gyfle i randdeiliaid a'r gymuned roi sylwadau ar y cais amlinellol drafft cyn iddo gael ei gyflwyno i PCAC.

1

Diben y canllaw hwn

2

Deall gwerth ymgysylltu

3

Diffinio eich strategaeth ymgynghori

4

Cyflwyno ymgynghori ystyrion

5

Dadansoddi ac adrodd

6

Ymateb i adborth

Cylch Ymgynghori: map canllaw arfer gorau

Mae'r canllaw hwn wedi'i strwythuro o amgylch pedair rhan y cylch ymgynghori.

Dyma fap o bob adran o'r canllaw gyda dolenni y gallir clicio arnynt i'ch tywys yn syth i'r adran sydd ei hangen arnoch.

1

Diben y canllaw hwn

2

Deall gwerth ymgysylltu

3

Diffinio eich strategaeth ymgynghori

4

Cyflwyno ymgynghori ystyrion

5

Dadansoddi ac adrodd

6

Ymateb i adborth

2.2 Pam mae unigolion eisiau i'w lleisiau gael eu clywed?

- Mae ymgynghori yn parchu rhyddid pobl i wneud eu dewisiadau eu hunain ac yn cydnabod eu gallu i ddylanwadu ar benderfyniadau. Mae hyn yn cefnogi'r syniad bod pobl yn ffynnu pan fyddant yn teimlo eu bod yn rheoli eu gweithredoedd [1].
- Mae cynnwys pobl mewn gwneud penderfyniadau yn gwella eu lles oherwydd ei fod yn dangos bod eu gwerthoedd a'u dewisiadau'n bwysig. Mae hyn yn rhoi hwb i'w cymhelliant ac yn gwneud iddyn nhw deimlo'n fwy cysylltiedig â'r penderfyniadau sy'n cael eu gwneud [4].
- Mae ymgynghori yn ysgogi pobl drwy roi'r ymdeimlad iddynt fod eu cyfraniadau'n bwysig a'u bod yn abl. O ganlyniad, maent yn dod yn fwy ymgysylltiedig ac yn datblygu mwy o ymddiriedaeth yn y cyrff neu'r sefydliadau dan sylw [1].
- Mae trafodaeth agored yn helpu pobl i ddeall ei gilydd ac adeiladu ymddiriedaeth, sydd yn ei dro yn cryfhau cyfranogiad democrataidd a hyder cyffredin pobl yn eu gallu i weithredu ar y cyd [6].

Atal camwybodaeth

Mae bod yn rhagweithiol a thryloyw gyda diweddariadau ar y prosiect o'r cychwyn cyntaf yn helpu i sicrhau bod gwybodaeth a negeseuon cywir gan y datblygwr ar gael, gan ddileu'r cyfle i fylchau gwybodaeth ddigwydd a all arwain at ledaenu camwybodaeth.

2.3 Y cylch ymgysylltu

Dylai ymgysylltu arfer gorau fod yn seiliedig ar greu perthnasoedd cydweithredol parhaus â rhanddeiliaid a chymunedau lleol.

Dylai hyn fod yn seiliedig ar:

- Ymgysylltu cynnar o ddechrau'r prosiect
- Ymgysylltu ac ymgynghori ailadroddol drwy gydol oes y prosiect
- Diweddariadau rheolaidd ac adborth amserol i gymunedau
- Dangos a gweithredu newidiadau i brosiectau

Dylai'r cyfan uchod alluogi timau prosiect i gyflawni prosiectau gwell sy'n lleihau problemau a phryderon lleol, ac yn cynyddu manteision a chyfleoedd amgylcheddol a economaidd-gymdeithasol i'r eithaf ar gyfer oes y prosiect.

Er mwyn cyflawni dull ailadroddol ac effeithiol o ymgysylltu, gellir defnyddio'r cylch ymgynghori PCACar cam ym mhob cam o weithgaredd, boed yn ymgymryd ag ymgysylltu cynnar, canolbwyntio ar fater penodol fel trafnidiaeth neu fudd cymunedol, neu ymgymryd ag ymgynghori statudol.

Rheoli enw da

Mae ymgynghori ac ymgysylltu wedi'u canoli o amgylch cyfathrebu effeithiol a meithrin perthnasoedd o fewn cymunedau lleol.

Mae tryloywder, gonestrwydd a chyfathrebu rhagweithiol yn allweddol i feithrin ymddiriedaeth a sicrhau enw da cadarnhaol i'r prosiect a'r datblygwyr.

I'r gwrthwyneb, gall methu â chynnal ymgynghori cadarn ac effeithiol gael effaith negyddol ar enw da. Felly mae rheoli enw da yn ystyriaeth allweddol ac yn fantais o fabwysiadu dull strategol, arfer gorau o ymgynghori ar SIPs.

Cynnwys

1

Diben y canllaw
hwn

2

Deall gwerth
ymgysylltu

4

Cyflwyno
ymgyngori
ystyrlon

5

Dadansoddi ac
adrodd

6

Ymateb i adborth

Atodiadau

3. Diffinio eich strategaeth ymgyngori

Sicrhau pwrpas ac eglurder

Mae'r adran hon yn darparu canllawiau ar sut i greu strategaeth glir i sicrhau bod ymgynghori cyn-ymgeisio effeithiol yn cael ei ddarparu sydd wedi'i deilwra ar gyfer pob prosiect penodol.

Mae cael cynllun a dull clir ar ddechrau'r prosiect yn helpu i sicrhau bod proses sy'n cydymffurfio yn cael ei chyflwyno sy'n bodloni'r holl ofynion statudol (a nodir ym Mhennod 2). Mae hefyd yn sicrhau bod datblygwyr yn deall ac yn cyfathrebu'n effeithiol â'r gymuned leol a rhanddeiliaid allweddol. Mae hyn yn allweddol i alluogi deialog gynhyrchiol, cyrraedd mwy o bobl, meithrin ymddiriedaeth a chyflawni canlyniadau cadarnhaol i brosiectau yn lleol.

Mae'n syniad da creu Cynllun Ymgynghori, a elwir hefyd weithiau'n Ddatganiad o Ymgynghori Cymunedol (SoCC), i fapio'ch dull arfaethedig o ymgynghori. Bydd hyn yn darparu cyfeirnod defnyddiol i'r tîm prosiect ehangach a gellir ei ddefnyddio hefyd fel offeryn ar gyfer trafodaeth gyda chynrychiolwyr y gymuned leol ynghylch eich dull arfaethedig er mwyn gwirio pethau fel eich dewis o leoliad digwyddiad neu ddull o godi ymwybyddiaeth; gellir cynhyrchu hyn hefyd fel dogfen gyhoeddus a'i chyhoeddi ar wefan y prosiect, fel ffordd o ddangos eich ymrwymiad.

Isod mae'r blociau adeiladu allweddol i feddwl amdanynt wrth ddatblygu dull ymgynghori strategol a gweithgaredd wedi'i gynllunio.

3.1 Beth?

Y cwestiwn cyntaf i'w ofyn yw 'beth rydym am ei gyflawni' drwy'r broses ymgynghori? A sut olwg fydd ar lwyddiant eich proses ymgynghori?

Dyma restr o bethau i'w hystyried wrth ddiffinio nodau ac amcanion y broses ymgynghori.

Cwmpas yr Ymgynghori: Ar beth ydych chi'n ymgynghori?

Mae diffinio cwmpas yr ymgynghori yn allweddol i gynllunio ymgynghori ystyrlon. Yn anochel, bydd rhai elfennau i brosiect na ellir eu newid, megis mynediad i'r grid neu ragofynion masnachol i sicrhau prosiect hyfyw.

Gall y cwestiynau hyn helpu wrth ystyried yr hyn y mae angen i randdeiliaid a chymunedau ei ddeall am gwmpas yr ymgynghoriad er mwyn ymgysylltu:

- Ydych chi wedi diffinio'ch prosiect a'r hyn y mae'n ei gynnwys yn glir?
- Beth yw paramedrau allweddol y prosiect?
- Pa bethau all a pha bethau na allant newid yn realistig?
- A oes unrhyw fewnwelediadau lleol a allai fod o gymorth penodol wrth lunio'r prosiect (megis gwybodaeth amgylcheddol a threftadaeth)?
- Beth yw'r elfennau allweddol y gellir dylanwadu arnynt yr ydych chi'n chwilio am adborth arnynt?
- Beth yw eich cynnig gwerth cymdeithasol a budd cymunedol ac os/sut all y gymuned helpu i lunio hyn?

1

Diben y canllaw hwn

2

Deall gwerth ymgysylltu

3

Diffinio eich strategaeth ymgynghori

4

Cyflwyno ymgynghori ystyrlon

5

Dadansoddi ac adrodd

6

Ymateb i adborth

1

Diben y canllaw hwn

2

Deall gwerth ymgysylltu

3

Diffinio eich strategaeth ymgynghori

4

Cyflwyno ymgynghori ystyrion

5

Dadansoddi ac adrodd

6

Ymateb i adborth

Angen y prosiect: Beth yw'r prosiect hwn a pham ei fod yn cael ei gynnig?

Mae'n anochel y bydd pob SIP a gyflwynir yn eistedd o fewn cyd-destun polisi, gwleidyddol, economaidd a thechnolegol llawer ehangach.

Felly mae gosod y cefndir ar gyfer y prosiectau hyn yn hanfodol o ran helpu rhanddeiliaid a chymunedau lleol i ddeall pam mae'r prosiect hwn yn cael ei gynnig, ochr yn ochr â'r rhesymeg dros ei leoli yn eu cymuned leol.

Ni ellir tybio y bydd gwybodaeth na dealltwriaeth eang am y dechnoleg neu'r seilwaith arfaethedig, na'r agenda ehangach y mae'n rhan ohoni. Ystyriwch faint o gyd-destun i'w ddarparu, a sut i gyfeirio pobl at wybodaeth bellach fel rhan o'r dull cyfathrebu cyffredinol.

Er enghraifft, yn achos seilwaith ynni adnewyddadwy mae'n bwysig gosod y sefyllfa o ran y newid ehangach i sero net, yn ogystal â darparu cyd-destun ynghylch diogelwch ynni a goblygiadau cost byw.

Dealltwriaeth leol: Beth yw'r materion lleol allweddol?

Fel rhan o'r broses strategaeth a chynllunio, gall cynnal dadansoddiad SWOT syml sy'n archwilio Cryfderau, Gwendidau, Cyfleoedd a Bygythiadau'r prosiect helpu i amlygu rhai o'r materion allweddol o ddiddordeb a phryder sy'n ymwneud â'r prosiect.

Mae hyn yn helpu i sicrhau y gall gwybodaeth am brosiectau a deunyddiau ymgynghori ganolbwyntio ar y materion sydd fwyaf perthnasol i gymunedau lleol a rhanddeiliaid, gan greu profiad ymgysylltu cliriach a mwy cadarnhaol. Mae hefyd yn cefnogi datblygu cwestiynau ac atebion manwl fel y gall tîm y prosiect ymateb i ymholiadau mewn modd amserol a defnyddiol.

Gwerth Cymdeithasol: Beth all y prosiect ei gyflawni i'r gymuned leol?

O fewn cyd-destun Cymru, cydnabyddir gwerth cymdeithasol fel term eang sy'n cyfeirio'n bennaf at y manteision cymdeithasol, amgylcheddol, diwylliannol ac economaidd o gamau a gymerir gan gymunedau, sefydliadau, llywodraethau ac unigolion [7]. Mae'n rhan allweddol o Ddeddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015 [8], gyda'r nod o wella llesiant hirdymor Cymru drwy sicrhau bod gwariant cyhoeddus yn cael effaith gadarnhaol, fel creu cyflogaeth, cefnogi busnesau lleol, neu amddiffyn yr amgylchedd.

Y tu hwnt i'r angen ehangach am y seilwaith arfaethedig, mae cyflawni ymgynghori cyn-ymgeisio cadarnhaol a chynhyrchiol yn dibynnu ar gael cynnig gwerth cymdeithasol clir a diffiniedig.

Yn aml, gall galluogi trafodaeth ystyrion ynghylch gwerth cymdeithasol a budd cymunedol yn gynnwys fod yn elfen gadarnhaol yn y sgwrs ymgynghori cyn ymgeisio. Gall hyn fod yn rhan effeithiol o'r prosiect y gall cymunedau lleol ei lunio'n helaeth. Gall sicrhau bod dyluniad y ddarpariaeth o werth cymdeithasol a buddion cymunedol yn parhau i fod yn agored i ddewis a chyfranogiad cymunedol alluogi ymwybyddiaeth gyhoeddus gadarnhaol barhaus o brosiectau a datblygiadau.

Er y bydd y cynnig gwerth cymdeithasol yn amrywio rhwng gwahanol fathau o brosiectau, mae gan y cyfleoedd i gyflawni gwerth cymdeithasol cadarnhaol y potensial i gwmpasu ystod eang o feysydd, megis:

- Lliniaru a gwelliannau amgylcheddol (budd net bioamrywiaeth)
- Gwelliannau seilwaith lleol (megis ffyrdd a llwybrau troed)
- Sgiliau, hyfforddiant a chyfleoedd swyddi
- Cronfeydd budd cymunedol
- Perchnogaeth leol

Diffinio llwyddiant: Sut olwg sydd ar ymgynghori llwyddiannus?

Nodwch o'r cychwyn cyntaf sut olwg fyddai ar ymgynghori llwyddiannus ar gyfer eich prosiect. Gallai hyn fod yn gymysgedd o rifau yn ogystal â chanlyniadau mwy ansoddol fel:

- Nifer y bobl sy'n ymgysylltu
- Y rhanddeiliaid a grwpiau cymunedol a gyrhaeddwyd
- Maint ac ansawdd yr adborth a dderbyniwyd
- Os yw'r bobl sy'n ymgysylltu yn adlewyrchu amrywiaeth o leisiau o fewn y gymuned leol
- Nifer y newidiadau sylweddol a wnaed i'r prosiect o ganlyniad i adborth
- Unrhyw newid mewn teimlad lleol ynghylch y prosiect

Bydd llwyddiant yn edrych yn wahanol ar gyfer pob prosiect. Fodd bynnag, mae hyn yn rhywbeth y gellir ei drafod gyda chynrychiolwyr lleol allweddol neu swyddogion cynllunio yn gynnwys i helpu i ddiffinio llwyddiant y broses ymgynghori.

3.2 Pwy?

1

Diben y canllaw hwn

2

Deall gwerth ymgysylltu

3

Diffinio eich strategaeth ymgynghori

4

Cyflwyno ymgynghori ystyrion

5

Dadansoddi ac adrodd

6

Ymateb i adborth

Pwy i ymgynghori ag ef

Mae deall pwy y dylid ymgynghori ag ef yn ganolog i gynnal ymgynghori arfer gorau. Ar ddechrau unrhyw brosiect, dylid cwblhau ymarfer mapio rhanddeiliaid i sicrhau bod gan dîm y prosiect ddarlun cyflawn o'r holl rhanddeiliaid sy'n debygol o fod â diddordeb ynddo a/neu'n cael eu heffeithio gan y prosiect.

Nodi rhanddeiliaid allweddol

Crynodeb o'r grwpiau rhanddeiliaid allweddol i'w hystyried wrth gynnal ymarfer mapio rhanddeiliaid:

Ymgylgoreion Statudol ac Arbenigol

Perchenogion a meddianwyr - yn cynnwys pob person sy'n berchen ar, yn meddiannu neu sydd â buddiant arall yn y tir lle mae'r datblygiad arfaethedig wedi'i leoli. Mae'n ddoeth cael y wybodaeth hon gan y Gofrestrfa Tir cyn gynted â phosibl er mwyn sicrhau bod ymgynghori â'r holl berchnogion a deiliaid perthnasol.

Yr awdurdod cynllunio perthnasol lle mae'r datblygiad arfaethedig wedi'i leoli.

Pob ymgynghorai statudol ac arbenigol perthnasol (yn unol â'r Atodlen – gweler Atodiad 3). Fodd bynnag, bydd y rhestr hon o ymgylgoreion yn amrywio yn ôl y math o ddatblygiad y gwneir cais amdano.

Cynghorau cymuned, Aelodau'r Senedd, Aelod Seneddol sy'n cynrychioli'r ardal lle mae'r datblygiad arfaethedig wedi'i leoli.

Ymgynghorwyr morol yn achos prosiectau Morol neu arfordirol, yn ôl yr angen.

Ymgylgoreion anstatudol

Sefydliadau cymunedol (megis grwpiau preswylwyr, lleoliadau cymunedol ac ati)

Grwpiau buddiant lleol (megis grwpiau amgylcheddol, mynediad neu dreftadaeth)

Grwpiau ymgyrchu lleol

Ysgolion lleol a sefydliadau ieuenctid

Grwpiau busnes a busnesau lleol

Grwpiau anabledd

Grwpiau ethnig amrywiol

Gwasanaethau cyhoeddus / brys

Cyfyngau lleol

1

Diben y canllaw hwn

2

Deall gwerth ymgysylltu

3

Diffinio eich strategaeth ymgynghori

4

Cyflwyno ymgynghori ystyrion

5

Dadansoddi ac adrodd

6

Ymateb i adborth

Grwpiau cymunedol

Mae yna amrywiaeth o sefydliadau cymunedol sy'n cael eu rhedeg gan arweinwyr a gweithredwyr cymunedol sy'n debygol o fod â diddordeb yn y prosiect ac yn gallu rhoi adborth cynhyrchiol. Mae dealltwriaeth o'r gweithgaredd gwaelodol sy'n digwydd o fewn ardal leol yn rhoi cyfle i'r tîm prosiect ymgysylltu ag ystod eang o bobl o fewn cymuned leol. Gall meithrin perthnasoedd gwaith cadarnhaol gydag aelodau gweithredol o'r gymuned leol roi cyfle i dimau prosiect ymweld yn weithredol â grwpiau presennol.

Grwpiau â buddiant

Mae nifer o grwpiau buddiant lleol neu ranbarthol, sydd ag arbenigedd sylweddol mewn meysydd arbenigol (megis grwpiau amgylchedd neu dreftadaeth lleol), yn bodoli ledled Cymru. Mae ymgysylltu â'r grwpiau hyn yn rhagweithiol yn helpu i roi cipolwg manwl ar safle a hanes y prosiect ac i nodi unrhyw heriau posibl, yn ogystal â chyfleoedd gwerth cymdeithasol yn y dyfodol. Er enghraifft, gallai gweld rhywogaethau prin ar y safle effeithio ar leoliad rhaglenni datblygu ac adeiladu.

Deall y gymuned leol

Mae 'Ffyrdd o Weithio' Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol yn ei gwneud yn ofynnol i gyrrff cyhoeddus sicrhau bod pobl sy'n ymwneud â gwneud penderfyniadau yn adlewyrchu amrywiaeth eu cymunedau. Er nad yw'r ddyletswydd hon yn ymestyn i'r sector preifat, mae casglu ac adrodd ar ddata demograffig yn helpu'r diwydiant a Llywodraeth Cymru i ddeall pwy sy'n cymryd rhan a phwy sydd ddim. Mae hyn yn darparu sylfaen dystiolaeth gref ar gyfer hybu cyfranogiad ymhlith grwpiau heb gynrychiolaeth ddigonol ac yn helpu i feithrin ymddiriedaeth trwy dryloywder.

Yn aml yn ystod prosesau ymgynghori gall fod gwahaniaeth o ran aelodau'r gymuned sydd fwyaf tebygol o ymgysylltu, gyda chydberthynas gref â gallu a hyder, yn ogystal ag amser ac argaeledd. Gan fod ymgynghori o ran ei natur yn hunan-ddethol o ran yr ystod o safbwyntiau a ddarperir, nid yw hyn ynddo'i hun yn broblem o ran hygredded y broses.

Fodd bynnag, gall gyflwyno her o ran deall barn a safbwyntiau pob rhan o'r gymuned leol.

Felly, gall deall cyfansoddiad demograffig y gymuned leol, ac ystyried sut i ymgysylltu â phob rhan o'r gymuned, fod o fudd mawr wrth ddarparu ystod lawn o safbwyntiau, a chael mewnwelediadau gwerthfawr ynghylch effeithiau a chyfleoedd lleol.

Mae offeryn defnyddiol ar gyfer deall y gymuned leol ar gael ar wefan y Swyddfa Ystadegau Gwladol [yma](#), sy'n caniatáu i ddatblygwyr ddiffinio ardaloedd personol a chael mynediad at y data demograffig allweddol fel oedran, rhyw, anabledd, rhywioldeb a statws demograffig-gymdeithasol, a gasglwyd yn ystod cyfrifiad 2021.

Yna gellir casglu'r wybodaeth ddemograffig hon fel rhan o ddata adborth. Mae'n bwysig bod hyn yn cael ei gasglu drwy ddulliau systematig er mwyn galluogi cymhariaeth.

Er enghraifft:

- Defnyddio diffiniadau categori oedran sy'n cyd-fynd â data cyfrifiad y Swyddfa Ystadegau Gwladol;
- Geirio cwestiynau mewn ffordd sy'n cyd-fynd â sut mae data'n cael ei gasglu drwy'r cyfrifiad; a
- Defnyddio data cod post sy'n cyd-fynd â Mynegai Amddifadedd Lluosog Cymru i ddeall sefyllfa economaidd-gymdeithasol yr ardal.

Mae'n bwysig eich bod yn datgelu i gyfranogwyr sut ac at ba ddibenion y bydd eu data yn cael ei ddefnyddio. Os defnyddir y data at ddibenion monitro cydraddoldeb, yna dylid nodi hyn ar ddechrau unrhyw arolwg trwy ddatganiad GDPR clir.

Awgrymiadau Da

Grymuso drwy ymgysylltu:

Gall ymgynghori cadarnhaol ynddo'i hun gael effeithiau cadarnhaol ar y gymuned. Yn gymdeithasegol, mae ymgynghori yn gweithredu fel mecanwaith ar gyfer cynhwysiant cymdeithasol a chyfreithlondeb (Bridger, 2010; Baxter et al, 2023). I'r gwrthwyneb, gall gwaharddiad arwain at anghydraddoldebau canfyddedig a diffyg grym (Baxter et al, 2023).

Oeddech chi'n gwybod?

Cofiwch:

Mae'n bwysig eich bod yn datgelu i gyfranogwyr sut ac at ba ddibenion y bydd eu data yn cael ei ddefnyddio.

Os defnyddir y data at ddibenion monitro cydraddoldeb, yna dylid nodi hyn ar ddechrau unrhyw arolwg trwy ddatganiad GDPR clir.

Awgrymiadau Da

Ymgysylltu â grwpiau sydd heb gynrychiolaeth ddigonol

Gall nifer o rwystrau atal unigolion rhag cymryd rhan mewn ymgynghori. Dros amser, mae hyn yn arwain at rai grwpiau'n cael eu tangynrychioli mewn gwneud penderfyniadau, gan nad yw eu lleisiau a'u barn yn cael eu cofnodi, fel pobl ifanc a'r rhai ag anabledd.

Gall y rhwystrau hyn fod yn 'galed' neu'n 'feddal'. **Mae rhwystrau 'caled'** fel arfer yn cyfeirio at allu, fel y gallu i gerdded i mewn i leoliad yn gorfforol, gyrru yno mewn car, neu siarad yr iaith y cynhelir yr ymgynghori ynddi. Mae **rhwystrau 'meddal'** yn tueddu i gyfeirio at barodrwydd a/neu cymhelliant, fel difaterwch tuag at bwnc neu deimlo bod eu barn yn ddibwys neu na fydd ganddi effaith amlwg ar ganlyniad fel arall.

Gellir darparu cefnogaeth ychwanegol i helpu grwpiau sydd heb gynrychiolaeth ddigonol i gymryd rhan. Er enghraifft, gall defnyddio technegau a dulliau mwy deniadol, fel arolygon digidol, modelau 3D neu fideos esboniadol helpu i dorri drwy'r rhwystr 'difaterwch' a chyrraedd pobl sydd â llai o frwdfrydedd, yn llai llythrennog neu'n llai hyderus.

Dylai cefnogaeth i gyrraedd grwpiau sydd heb gynrychiolaeth ddigonol gael ei llywio gan dystiolaeth gadarn neu gall cymunedau cynnal ddod yn amheus. Drwy gasglu ac adrodd ar ddata demograffig allweddol, gallwch asesu pa mor effeithiol y mae'r grwpiau hyn yn cael eu cyrraedd a dangos proses ymgynghori gynhwysol.

Amlygodd tystiolaeth anecdotaidd o ymchwil flaenorol [15] fod cyfansoddiad demograffig y rhai a gymerodd ran yn y broses ymgynghori yn tueddu i ogwyddo tuag at boblogaethau hŷn, gwrywaidd a llai difreintiedig yn economaidd-gymdeithasol.

Mae hyn yn cyflwyno nifer o ystyriaethau moesegol a moesol gan nad yw'r safbwyntiau hyn o bosibl yn cyflwyno barn y gymuned ehangach.

Mae cynrychiolaeth a chyfranogiad yn gysyniadau craidd o fewn ymgysylltu â'r cyhoedd.

Mae cyfranogiad y cyhoedd wedi cael ei feirniadu am fethu â chael mynediad at yr amrywiaeth o leisiau a gwybodaeth luosog yn y cymunedau y mae'n ceisio ymgysylltu â nhw [9], gydag unigolion o gymunedau mwy difreintiedig yn economaidd-gymdeithasol, neu'r rhai sydd â sgiliau iaith a llythrennedd, yn debygol o fod wedi'u tangynrychioli [10].

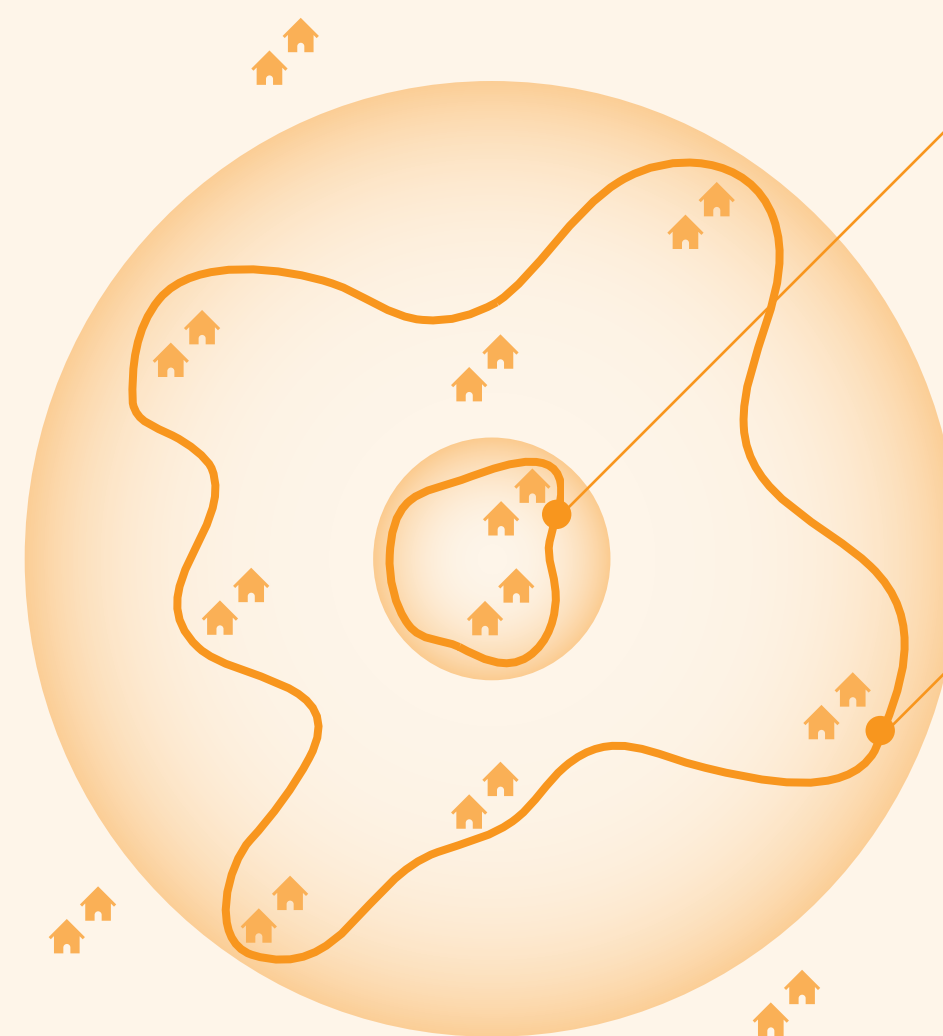
Mae tystiolaeth anecdotaidd gan asiantaethau cyfathrebu yng Nghymru yn dangos bod cyfranogiad mewn ymgynghori Datblygiad o Arwyddocâd Cenedlaethol (DNS) blaenorol yn tueddu i ogwyddo tuag at boblogaethau hŷn, gwrywaidd.

Canllawiau parth ymgynghori

Mae nodi parth ymgynghori yn rhoi eglurder i dîm y prosiect. Mae'n ddefnyddiol rhannu eich parth ymgynghori drafft gyda swyddogion awdurdodau lleol a chynrychiolwyr etholedig lleol i roi gwybod iddynt am eich dull o ymgynghori. Gellir addasu hyn wedyn yn seiliedig ar adborth wrth i'r prosiect fynd rhagddo os oes angen.

Gall amlinellu'r rhesymeg dros sut y gwnaethoch chi ddynodi parth ymgynghori helpu i feithrin ymddiriedaeth mewn cymunedau lleol drwy dryloywder. Gan ddibynnu ar raddfa'r datblygiad, efallai y byddai'n ddefnyddiol cael mwy nag un 'Parth Ymgynghori Craidd', gyda gwahanol gymunedau'n cael eu cyrraedd trwy wahanol ddulliau.

Dangosir enghraifft ddamcaniaethol o hyn isod.

PARTH A

Pob eiddo o fewn cyrraedd agos at ffin y llinell goch

Cylchlythyrau a anfonir at bob cyfeiriad preswyl a busnes o fewn y Parth

PARTH B

Cymunedau o fewn cyrraedd ehangach i ffin y llinell goch

Ymgysylltu â phob Cyngor Cymuned sydd wedi'i leoli o fewn y Parth.

3.3 Pryd?

Mae angen i amseriad a chyfnod yr ymgynghori fod yn gymesur â'r datblygiad arfaethedig ac mae angen ei gynllunio'n ofalus i sicrhau bod cymunedau a rhanddeiliaid yn gallu:

- a. ymgysylltu'n effeithiol â symiau priodol o wybodaeth sydd ar gael; a
- b. helpu i ddylanwadu a llunio'r prosiect yn ystyrlon.

Faint o gamau o ymgynghori

O ran arfer gorau, yn gyffredinol mae'n ddoeth mabwysiadu dull ailadroddol, aml-gam o ymgynghori er mwyn galluogi cymunedau i ddylanwadu ar gynlluniau sy'n dod i'r amlwg o gam cynnar. Bydd yr union raddfa, y rhaglen gyffredinol a nifer y cyfnodau ymgynghori yn dibynnu ar raddfa ac effaith pob cais SIP.

Gan fod angen yr holl ddogfennau cynllunio drafft ar gyfer y cyfnod ymgynghori statudol, mae'n ddoeth ymgysylltu â chymunedau cyn i hyn ddigwydd. Mae ymgysylltu cynnar yn galluogi deall a mynd i'r afael â materion allweddol, a gwneud unrhyw newidiadau sylweddol cyn y cyfnod ymgynghori statudol.

Fodd bynnag, mae'n bwysig ystyried y wybodaeth y gellir ei chyflwyno yn ystod pob cam o'r ymgynghoriad, a pha adborth sy'n cael ei ofyn gan y gymuned. Gall diffyg eglurder ynghylch hyn arwain at rwystredigaeth o fewn cymunedau lleol.

1

Diben y canllaw hwn

2

Deall gwerth ymgysylltu

3

Diffinio eich strategaeth ymgynghori

4

Cyflwyno ymgynghori ystyrlon

5

Dadansoddi ac adrodd

6

Ymateb i adborth

1 Diben y canllaw hwn

2 Deall gwerth ymgysylltu

3 Diffinio eich strategaeth ymgynghori

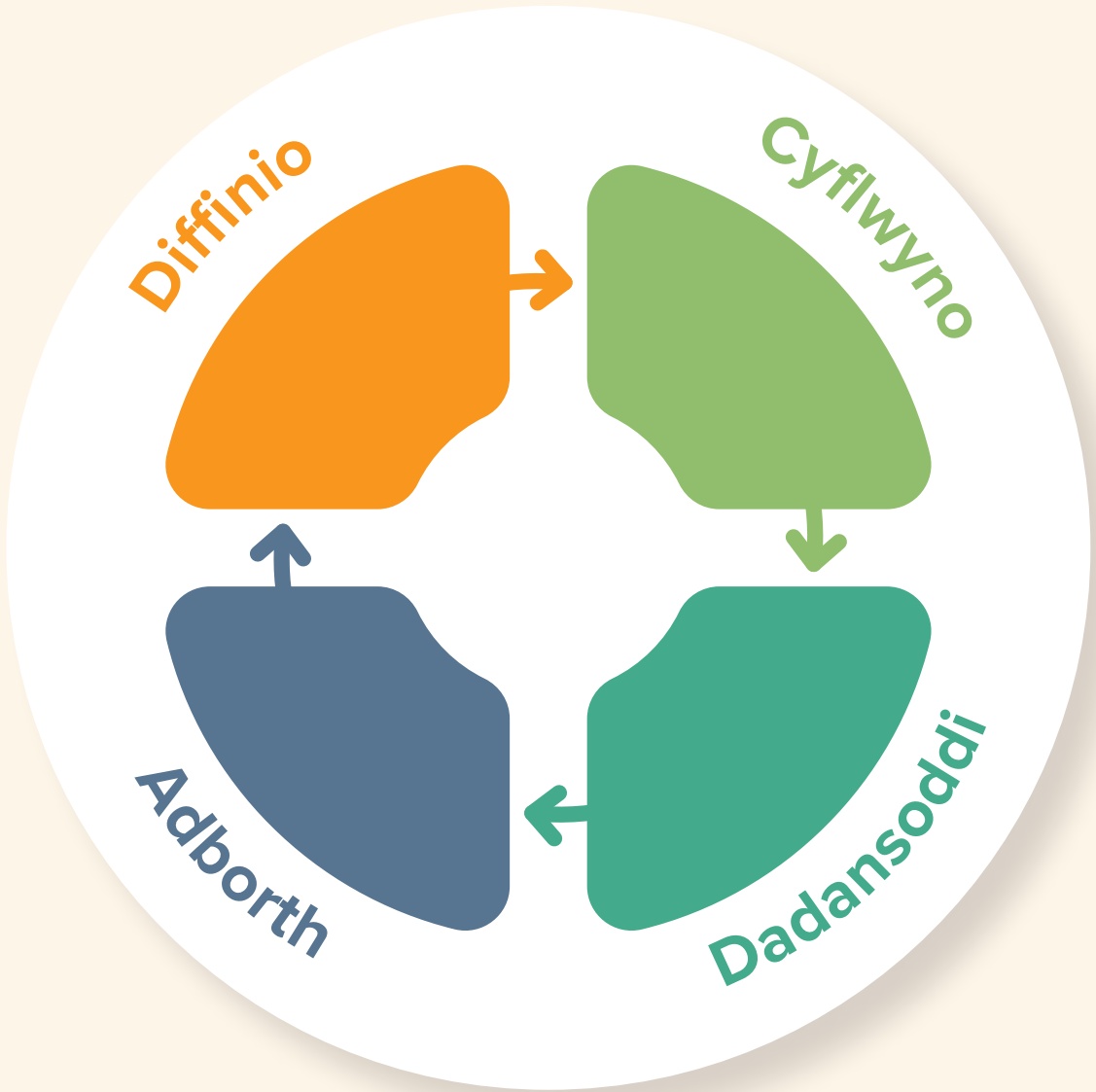
4 Cyflwyno ymgynghori ystyrion

5 Dadansoddi ac adrodd

6 Ymateb i adborth

Dyma enghraifft o ymgynghori graddol ar gyfer SIP:

Cam Ymgynghori	Cwmpas yr Ymgynghori	Dull Ymgynghori
Ymgysylltu cynnar	Adborth ar gynlluniau cynnar a dull ymgynghori	Ymgysylltu â chynrychiolwyr etholedig, cynghorau cymuned a swyddogion awdurdodau lleol
Cam 1: Ymgynghori Anffurfiol ar Gynlluniau sy'n Dod i'r Amlwg	Canolbwyntio ar faterion ac opsiynau, a dull gweithredu budd cymunedol	Ymgysylltu â grwpiau cymunedol, cymdogion cyfagos a pherchnogion tir, a rhanddeiliaid allweddol
Cam 2a: Ymgynghoriad Statudol 42 Diwrnod	Set lawn o ddogfennau cais Gorchymyn Caniatâd Seilwaith (ICO) drafft	Ymgynghoriad cydymffurfiol a chynhwysfawr â chymunedau lleol a rhanddeiliaid
Cam 2b: Ymgynghori ac ymgysylltu pellach os oes angen	Ymgysylltu ychwanegol wedi'i ffocysu ar unrhyw newidiadau pellach i'r prosiect. Gallai hyn, er enghraifft, fod gydag ymgynghorwyr arbenigol yn unig, yn dibynnu ar natur y mater.	Ymgysylltu wedi'i dargedu ag ymgynghoreion penodol sydd wedi codi materion.
Cyflwyniad		Drafftio Adroddiad Ymgynghori, ymateb i faterion a chwblhau cais Gorchymyn Caniatâd Seilwaith (ICO)

1

Diben y canllaw hwn

2

Deall gwerth ymgysylltu

3

Diffinio eich strategaeth ymgynghori

4

Cyflwyno ymgynghori ystyrion

5

Dadansoddi ac adrodd

6

Ymateb i adborth

Rhaglennu eich ymgynghori

Mae nifer o ffactorau y dylid eu hystyried wrth gynllunio'r amseriad a'r rhaglen ar gyfer eich ymgynghori:

- Y ffenestr 18 mis o dderbyn y prosiect gan PCAC, i gyflwyno'r cais. Gellir ymestyn hyn am 56 diwrnod os bydd ymgynghorai statudol yn eich hysbysu am bryderon neu wrthwynebiad. Mae angen hysbysu Gweinidogion Cymru ac ymgynghoreion statudol perthnasol am yr estyniad hwn.
- Y rhaglen dechnegol a phryd y bydd digon o wybodaeth dechnegol ar gael i alluogi cyfnod ymgynghori statudol ystyrion.
- Mae angen i'r cyfnod ymgynghoriadau statudol fod yn o leiaf 42 diwrnod; fodd bynnag, gall cynyddu'r amserlen hon fod o fudd i ganiatáu ar gyfer materion fel cyfnodau gwyliau.
- Prosiectau ac ymgynghori arall: os oes prosiectau cynllunio cyfagos eraill yn cael eu datblygu, gall cael dealltwriaeth o'r rhaglen o'u cwmpas a sut y gallai hyn fod yn berthnasol i'ch prosiect fod o fudd i leihau dryswch yn ogystal â blinder ymgynghori.
- Ffactorau allanol: mae ystyried ffactorau allanol a allai effeithio ar allu trigolion lleol a rhanddeiliaid i gymryd rhan yn y broses ymgynghori hefyd yn bwysig – megis ystyried gwyliau banc, gwyliau ysgol, a digwyddiadau cenedlaethol mawr.

3.4 Iaith a diwylliant Cymru

Mae angen ystyried yr iaith a'r diwylliant Cymraeg wrth ddiffinio eich strategaeth ymgynghori ar gyfer unrhyw brosiect yng Nghymru.

Yn ddelfrydol, dylai pob ymgynghoriad roi rhywfaint o ystyriaeth i'r iaith a'r diwylliant Cymraeg, a galluogi pobl i ymgysylltu yn yr iaith o'u dewis. Fodd bynnag, gall hyn fod yn bwysicach mewn rhai ardaloedd lle mae nifer uwch o siaradwyr Cymraeg. Yn yr achos hwn, mae'n debygol y bydd gallu ymgysylltu yn y Gymraeg yn bwysig iawn i rai rhannau o'r gymuned leol a rhanddeiliaid lleol.

Felly, mae cael dealltwriaeth o'r ardal leol a nifer y siaradwyr Cymraeg yn bwysig wrth ystyried eich union ddull o ymdrin â'r iaith Gymraeg.

Er mwyn cyrraedd safonau arfer gorau ar gyfer y Gymraeg, dylech anelu at gyrraedd y safonau a nodir gan Fesur y Gymraeg (Cymru) 2011 ar gyfer cyrff cyhoeddus. Nod y mesur yw gweithio tuag at sicrhau nad yw'r iaith Gymraeg yn cael ei thrin yn llai ffafriol na'r iaith Saesneg.

Yng nghyd-destun ymgynghori cyhoeddus, mae hyn yn golygu cyflwyno pob dogfen ymgynghori allweddol yn ddwyieithog ac yn unol â chanllawiau Comisiynydd y Gymraeg sy'n mynnu cydraddoldeb o ran:

- Cyflwyniad
- Safle
- Amlygrwydd
- Amseriad cyhoeddi

Yn ogystal, dylai ymgynghoriad sicrhau bod aelodau'r tîm sy'n siarad Cymraeg yn bresennol mewn digwyddiadau a'u bod yn hawdd eu hadnabod fel y cyfryw. Dylai ymatebion i ymholiadau fod yn yr iaith o ddewis, fel gyda chyfathrebu dros y ffôn a gwasanaethau peiriant ateb.

Hyd yn oed os nad yw cydraddoldeb ar draws y ddwy iaith yn gyraeddadwy, mae ymagwedd ragweithiol at y Gymraeg yn cael ei chroesawu'n gyffredinol ym mhob gymuned.

1

Diben y canllaw
hwn

2

Deall gwerth
ymgysylltu

3

Diffinio eich
strategaeth
ymgyngori

4

Cyflwyno
ymgyngori
ystyrlon

5

Dadansoddi ac
adrodd

6

Ymateb i adborth

4. Cyflwyno ymgyngoriad ystyrlon

1

Diben y canllaw hwn

2

Deall gwerth ymgysylltu

3

Diffinio eich strategaeth ymgynghori

4

Cyflwyno ymgynghori ystyrion

5

Dadansoddi ac adrodd

6

Ymateb i adborth

4.1 Cynllunio eich ymgynghoriad

Ar ôl nodi yn eich strategaeth pam rydych chi'n cynnal eich ymgynghoriad, beth rydych chi am ei gyflawni, pwy rydych chi am ymgynghori â nhw a phryd rydych chi am ymgynghori â nhw, mae'r adran hon yn rhoi cipolwg, offer ac awgrymiadau i gyflwyno eich ymgynghoriad yn llwyddiannus.

Unwaith y bydd gennych Strategaeth gyffredinol ar waith, bydd yn bosibl creu **Cynllun Ymgynghori manwl** yn nodi'r ystod o offer a sianeli cyfathrebu ac ymgysylltu rydych chi'n bwriadu eu defnyddio i gynnal ymgynghoriad effeithiol.

Rydym wedi rhannu'r bennod hon yn dair adran ymgyrch ymgysylltu:

Codi ymwybyddiaeth:

Sut ydych chi'n mynd i sicrhau bod cymunedau lleol a rhanddeiliaid allweddol yn ymwybodol o'r ymgynghori ac felly'n gallu ymgysylltu?

Deunyddiau ymgynghori:

llunio pecyn o ddeunyddiau ymgynghori sy'n ddiddorol ac yn hygyrch.

Digwyddiadau a chyfarfodydd:

Mae integreiddio digwyddiadau wyneb yn wyneb neu rithwir effeithiol i'ch rhaglen ymgynghori nid yn unig yn ofyniad statudol ar gyfer SIPs ar y tir, ond mae hefyd yn cynnig cyfle ar gyfer ymgynghori ac ymgysylltu o ansawdd uchel a all roi cipolwg dwfn ar safbwyntiau a blaenoriaethau lleol.

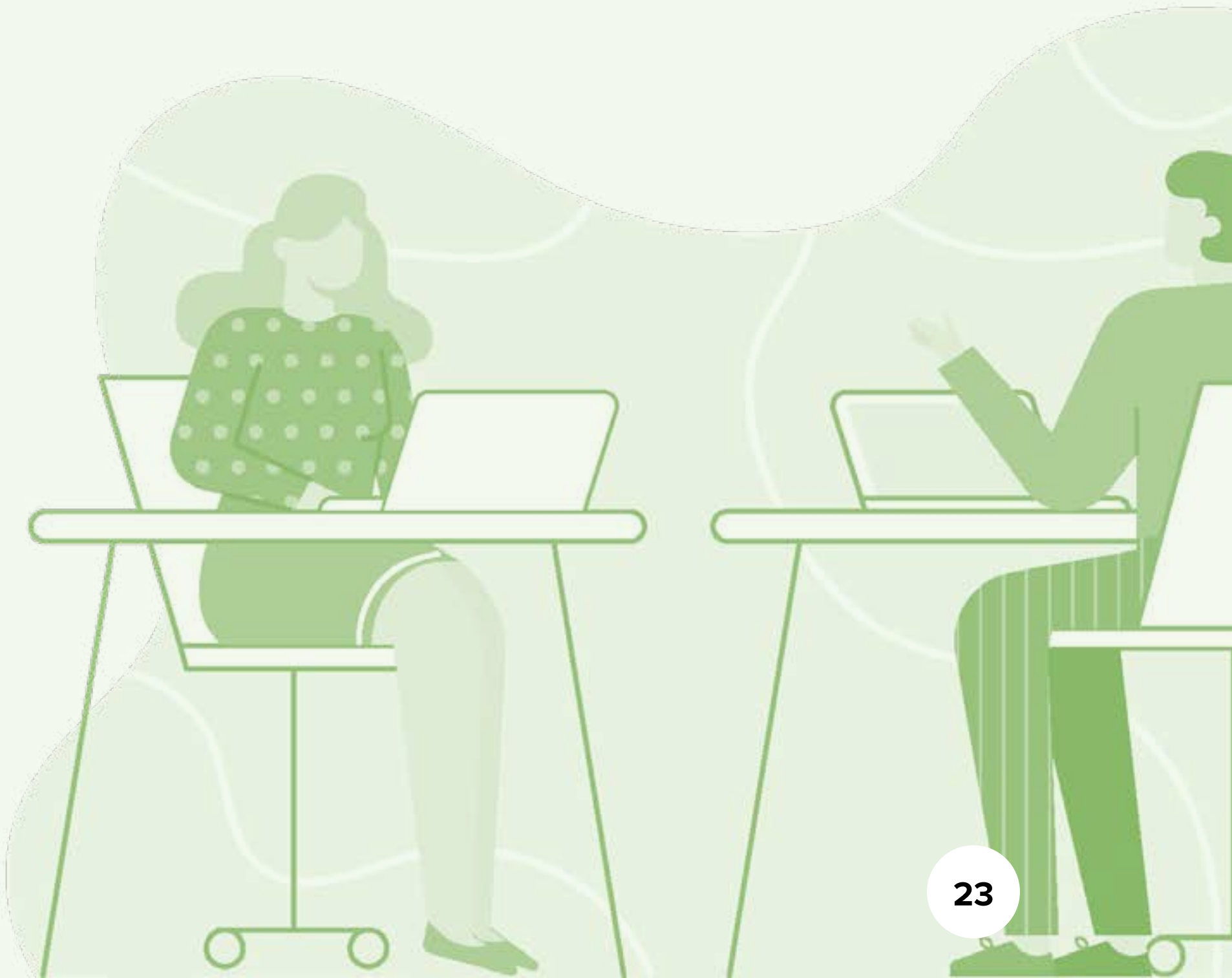
Dylunio Hygyrch

Mae'n bwysig cofio y gall defnyddio sianeli cyhoeddusrwydd digidol, fel e-byst a chyfryngau cymdeithasol, fod yn gadarnhaol wrth leihau effaith carbon eich ymgyrch, o'i gymharu â phost papur er enghraifft.

Fodd bynnag, mae angen i chi ystyried yr ystod o offer rydych chi'n bwriadu eu defnyddio a'r ffordd orau o gyrraedd yr holl drigolion lleol yn ogystal ag ystod eang o bobl.

Yn yr un modd, gall digwyddiadau digidol fod yn ffordd effeithiol ac ymarferol o ymgysylltu â chynulleidfaoedd penodol, yn enwedig pan gânt eu defnyddio yn ogystal â digwyddiadau wyneb yn wyneb.

Fodd bynnag, mae angen ystyried mynediad digidol lleol, ac yn gyffredinol mae digwyddiadau wyneb yn wyneb yn parhau i fod fwyaf effeithiol o ran meithrin perthnasoedd a deialog lleol ystyrion.

4.2 Codi ymwybyddiaeth

Hysbysiadau

Ymgysylltiad
uniongyrchol

Cyhoeddusrwydd

Crynodeb o sut i godi ymwybyddiaeth ac annog ymgysylltiad yn eich ymgynghoriad. Ni all pobl ymgysylltu os nad ydyn nhw'n gwybod eich bod chi'n ymgynghori!

1

Diben y canllaw
hwn

2

Deall gwerth
ymgysylltu

3

Diffinio eich
strategaeth
ymgyngori

4

Cyflwyno
ymgyngori
ystyrlon

5

Dadansoddi ac
adrodd

6

Ymateb i adborth

Paratoi hysbysiadau statudol (Rheoliad 11)

Mae'n ofynnol i chi gynhyrchu hysbysiadau safle i hysbysu rhanddeiliaid statudol, gosod hysbysiadau o amgylch y safle a chyhoeddi yn y wasg leol.

Rhaid i'r hysbysiadau statudol gynnwys y wybodaeth ganlynol:

- Enw, cyfeiriad, e-bost a rhif ffôn
- Lleoliad y datblygiad
- Crynodeb annhechnegol o'r cynigion gan gynnwys a yw'r cynigion yn cynnwys caffael tir yn orfodol
- Manylion digwyddiadau ymgynghori
- Cyfeiriad gwefan y prosiect
- Dyddiad cau ar gyfer derbyn adborth.
- Atodiad 2: Templed hysbysiad safle

Hysbysiadau Safle

Yn ddelfrydol, dylai hysbysiadau safle fod yn y Gymraeg a'r Saesneg a'u trin yn gyfartal.

Defnyddiwch ddyluniad i greu hysbysiad sy'n apelgar i'w ddarllen.

Hysbysiadau safle (Rheoliad 7)

Hysbysiadau i'w harddangos am o leiaf 42 diwrnod.

- Wedi'u harddangos ar y safle neu gerllaw (ar gyfer datblygiadau llinol rhaid arddangos hysbysiadau safle pellter o leiaf bob 5km o'r dechrau i'r diwedd)
- Mae angen gwirio hysbysiadau safle ac, os oes angen, eu disodli i sicrhau eu bod yn aros yn eu lle am y cyfnod ymgynghori

Hysbysiad ysgrifenedig (Rheoliad 8)

Mae Rheoliad 8 yn cynnwys Atodlen sy'n nodi'r ymgynghoreion statudol ac arbenigol y mae'n rhaid rhoi hysbysiad ysgrifenedig iddynt o'r cais arfaethedig er mwyn sicrhau ymgynghori cyddymffurfiol. Mae hyn yn cynnwys:

- Perchennog a deiliaid
- Perchennog a deiliad tir sy'n ffinio â'r safle
- Pob ymgynghori statudol ac arbenigol perthnasol (Atodiad 3.3)
- Cynghorau cymuned, Aelodau'r Senedd, Aelod Seneddol

Nodir rhagor o fanylion yn Adran X uchod.

Anogir ymgysylltu'n gynnar â'r ymgynghoreion hyn bob amser i helpu i lywio'r cynlluniau sy'n dod i'r amlwg ar gyfer y prosiect, yn ogystal ag ymgysylltu rhagweithiol parhaus wrth i'r prosiect fynd rhagddo. Os gwneir unrhyw newidiadau i'r cynigion, mae'n bwysig siarad â'r ymgynghoreion eto i gael adborth pellach.

Cyhoeddusrwydd (Rheoliad 9a)

Cyhoeddi hysbysiad mewn papur newydd lleol am gyfnod o 7 diwrnod o leiaf.

Gall hyn fod naill ai'n hysbysiad sengl mewn papur newydd wythnosol (sy'n cwmpasu cyfnod o 7 diwrnod), neu'n hysbysiad i ymddangos mewn papur newydd dyddiol bob dydd am 7 diwrnod.

Hysbysiad ysgrifenedig (Ardal Forol Cymru) (Rheoliad 10a)

Yn achos cais arfaethedig am ddatblygiad yn ardal forol Cymru, rhaid i chi roi hysbysiad i (Rheoliad 10a):

- unrhyw awdurdod cynllunio y mae'r ymgeisydd yn ei ystyried yn briodol
- pob ymgynghori statudol perthnasol ac ymgynghori arbenigol, gan gynnwys Cyfoeth Naturiol Cymru
- unrhyw gyngor cymuned perthnasol, Aelod o'r Senedd, ac Aelod o Dŷ'r Cyffredin y mae'r ymgeisydd yn eu hystyried yn briodol
- unrhyw berson neu bersonau eraill y mae'r ymgeisydd yn eu hystyried yn briodol, gan gynnwys unigolion, grwpiau neu gymdeithasau a nodwyd gan unrhyw wasanaethau cyn-ymgeisio a ddarparwyd

Cyhoeddusrwydd (Ardal Forol Cymru) (Rheoliad 10b)

Rhaid i chi gyhoeddi'r hysbysiad statudol am o leiaf 7 diwrnod:

- yn y papurau newydd lleol
- mewn cylchgrawn pysgota
- yn Rhestr Lloyd

4.2 Codi ymwybyddiaeth

Hysbysiadau

Ymgysylltiad
uniongyrchol

Cyhoeddusrwydd

1

Diben y canllaw
hwn

2

Deall gwerth
ymgysylltu

3

Diffinio eich
strategaeth
ymgyngori

4

Cyflwyno
ymgyngori
ystyrlon

5

Dadansoddi ac
adrodd

6

Ymateb i adborth

Cerdyn post

Tra byddwch chi ar gam cynnar, efallai na fyddwch chi'n barod i rannu manylion neu ddechrau casglu barn. Gall cerdyn post fod yn ffordd syml a chost-efeithiol o gyflwyno'r cynnig a rhoi manylion cyswllt a manylion y wefan.

Mae'n ffordd wych o ddechrau'r sgwrs a dechrau casglu manylion y rhai a hoffai gael gwybod wrth i'r prosiect fynd rhagddo.

Gallech hefyd gynhyrchu cerdyn post wedi'i gyfeirio atoch eich hun y gellir ei lenwi a'i ddychwelyd er mwyn galluogi cofnodi manylion y rhai sydd am gael gwybod.

Mae angen i chi sicrhau y gellir selio'r cerdyn post a ddychwelwyd i ddiogelu gwybodaeth bersonol yr unigolyn.

Cylchlythyr

Mae cadw'r gymuned yn wybodus o'r cychwyn cyntaf yn helpu i reoli camwybodaeth ac ymdrin â phryderon. Mae'n arfer da anfon cylchlythyr at y gymuned leol a grwpiau cymunedol, yn amlinellu'r prosiect, y broses ymgynghori a sut y gallant gysylltu.

Mae defnyddio delweddau a chynlluniau ar ffurf cylchlythyr yn ffordd fwy deniadol i ddal diddordeb a dealltwriaeth cymunedau lleol, o'i gymharu â llythyr neu hysbysiad plaen.

Gellir anfon y cylchlythyr at gynrychiolwyr cymunedol a'i roi ar y wefan hefyd, a gellir defnyddio cylchlythyrau â diweddariadau ar ffurf copi caled a digidol drwy gydol oes y prosiect.

Llythyr rhanddeiliaid

Chi sydd i benderfynu a ydych chi'n defnyddio'r un hysbysiad drafft ar gyfer pob ymgynghori, neu a ydych chi'n teilwra'ch hysbysiad ar gyfer gwahanol ymgynghoreion.

Gall fod yn symlach defnyddio un hysbysiad cyson, ond defnyddiwch lythyr eglurhaol clir, cryno a chyfeillgar i esbonio pam mae ymgynghoreion yn derbyn yr hysbysiad, eu rhwymedigaeth statudol i ymateb (os yw'n berthnasol), a sut y gallant gael gwybod mwy ac ymgysylltu yn y broses.

Gellir danfon hwn drwy e-bost mewn llawer o achosion, neu efallai y bydd angen ei bostio yn achos tirfeddianwyr er enghraifft.

Myfyrio ar Arfer Cyfredol

Mae ymchwil flaenorol [15] wedi tynnu sylw at y ffaith, er bod y mwyafrif sylweddol o brosiectau wedi dangos parodrwydd gwirioneddol i fynd y tu hwnt i gydymffurfio yn unig, nad oeddent, i bob golwg, yn cyflawni'r ymdrech i feithrin ymddiriedaeth gymunedol a ddisgwyliwyd. Nododd yr ymchwil duedd i or-ddibynnu ar 'ddulliau traddodiadol', gan gynnwys:

- Cyflwyno'n oddefol drwy ddulliau (yn bennaf) nad ydynt yn ddigidol
- Digwyddiadau mewn mannau cymunedol sy'n benodol i safle
- Digwyddiadau yn ystod y diwrnod gwaith

O dystiolaeth anecdotaidd, mae hyn yn arwain at dim ond y rhai sydd â chymhelliant mawr neu sydd fwyaf yn erbyn sy'n gallu cymryd rhan. Y canlyniad cyffredinol yw cynrychiolaeth gamarweiniol o'r gymuned, o ran demograffeg a barn (o bosibl).

Dylunio Hygyrch

Mae'n bwysig sicrhau bod dyluniadau'n gweithio i bawb, gan gynnwys y rhai sydd â nam ar eu golwg, eu gwybyddiaeth neu eu symudedd.

Mae'r awgrymiadau gorau ar gyfer dylunio hygyrch yn cynnwys:

- Defnyddio meintiau testun priodol – a yw'r testun yn ddigon mawr i'w ddarllen yn hawdd?
- Dewis ffontiau sy'n ddarllenadwy, fel Arial neu Times New Roman
- Defnyddio lliwiau nad ydynt yn gwrthdaro neu sydd â sgôr cyferbyniad isel
- Peidio â dibynnu ar liw yn unig
- Gosodiadau clir gyda phenawdau
- Defnyddio strwythurau dogfennau greddfol, hawdd eu dilyn
- Ychwanegu testun alt (amgen) ar gyfer delwedd - ymadrodd byr, disgrifiadol y gall darllenwyr sgrin ei ddeall
- Cynnwys capsiynau ar gyfer fideos

Ysgrifennu Copi

Sicrhewch fod deunyddiau wedi'u cynllunio mewn fformat deniadol a hawdd ei ddeall, i ystyried amrywiadau mewn llythrennedd a rhifedd. Gellir asesu gradd darllen trwy raddfa Flesch-Kincaid, gyda'r radd darllen gyfartalog amcangyfrifedig yn y DU rhwng 9 ac 11. Amlygodd ymchwil flaenorol (Grasshopper, 2025) fod y rhan fwyaf o adroddiadau ymgynghori cyn ymgeisio ar gyfer Datblygiad o Arwyddocad Cenedlaethol wedi'u cynhyrchu ar lefel ôl-raddedig.

4.2 Codi ymwybyddiaeth

Hysbysiadau

Ymgysylltiad
uniongyrchol

Cyhoeddusrwydd

1

Diben y canllaw
hwn

2

Deall gwerth
ymgysylltu

3

Diffinio eich
strategaeth
ymgyngori

4

Cyflwyno
ymgyngori
ystyrlon

5

Dadansoddi ac
adrodd

6

Ymateb i adborth

Posterï

Mae posterï wedi'u dylunio a'u brandio yn offeryn da i'w gosod ar draws lleoliadau cymunedol lleol i helpu i godi diddordeb lleol. Mae codau QR yn ffordd dda o annog pobl i ddysgu mwy ac ymweld â gwefan y prosiect.

Hysbysebu

Mae hysbysebu â thâl yn y wasg leol yn ogystal ag ar-lein yn ffordd effeithiol o ehangu ymwybyddiaeth o'r prosiect, y gellir ei ddefnyddio yn ogystal â'r hysbysiadau statudol yn y wasg leol.

Yn yr un modd, mae hysbysebu cyfryngau cymdeithasol â thâl yn ffordd wych o gyrraedd rhannau targedig o'r gymuned leol a allai fod yn llai tueddol o ymgysylltu fel arfer, er mwyn ehangu'r ystod o bobl sy'n ymgysylltu.

Cyfryngau cymdeithasol

Canfu ymchwil [15] fod llai na 25% o ddatblygwyr yn defnyddio cyfryngau cymdeithasol i hyrwyddo ymgynghori seilwaith yng Nghymru.

Ac eto, gall cyfryngau cymdeithasol ymgysylltu â phoblogaeth sylweddol fwy, fel pobl ifanc a'r rhai sy'n brin o amser.

Mae hefyd yn helpu i gyfleu manylion cywir am y prosiect ac i fynd i'r afael â chamwybodaeth a all hefyd ledaenu ar lwyfannau cymdeithasol.

Cysylltiadau â'r cyfryngau

Gall cyhoeddi datganiadau i'r cyfryngau a briffiau i'r cyfryngau lleol am eich cynigion ac ymgysylltu â'r gymuned yn gynnar ac yng nghyfnodau allweddol drwy gydol y broses helpu i sicrhau bod aelodau'r gymuned leol a'r gymuned ehangach yn cael eu hysbysu a'u hannog i gymryd rhan.

Mae hefyd yn bwysig ceisio datblygu perthnasoedd cadarnhaol â'r cyfryngau lleol, fel bod eich prosiect yn cael ei adrodd yn gywir a bod unrhyw gwestiynau a chamwybodaeth yn cael eu cyfeirio atoch chi i gael ymateb.

1

Diben y canllaw hwn

2

Deall gwerth ymgysylltu

3

Diffinio eich strategaeth ymgynghori

4

Cyflwyno ymgynghori ystyrion

5

Dadansoddi ac adrodd

6

Ymateb i adborth

4.2 Codi ymwybyddiaeth

Defnydd cyfryngau cymdeithasol dyddiol ar gyfartaledd:

Yn 2025, treuliodd pobl yn y DU gyfartaledd o 1 awr a 37 munud y dydd ar gyfryngau cymdeithasol.

Amser a dreuliwyd ar-lein yn ôl oedran:

Oedolion ifanc (18-24) sy'n treulio'r mwyaf o amser ar-lein, sef cyfartaledd o 6 awr ac 1 munud y dydd, tra bod y rhai 65+ oed yn treulio'r lleiaf, sef 3 awr a 10 munud.

Defnydd Facebook yn ôl oedran:

Mae cyrhaeddiad cyffredinol Facebook yn helaeth, gan gyrraedd mwy na 55% o boblogaeth y DU. Fodd bynnag, mae'r rhai 18-24 oed yn treulio cyfartaledd o ddim ond 15 munud y dydd ar y platfform, o'i gymharu â'r cyfartaledd cyffredinol o 39 munud.

Poblogrwydd Instagram ymhlith oedolion ifanc:

Mae Instagram wedi goddiweddyd YouTube a Facebook i ddod yn ail ap ffôn clyfar mwyaf poblogaidd ymhlith pobl 18-34 oed, gyda chyrhaeddiad o 81.2%.

(Ffynhonnell: Ystadegau Cyfryngau Cymdeithasol y DU ar gyfer 2025) | Sprout Social)

Hysbysiadau

Ymgysylltiad uniongyrchol

Cyhoeddusrwydd

Safonau hysbysebu

Mae'n bwysig sicrhau bod yr holl wybodaeth yn eich deunydd cyhoeddusrwydd yn gywir ac yn wiriadwy, yn unol ag Asiantaeth Safonau Hysbysebu'r DU (ASA).

Mae rheolau ASA y DU yn ei gwneud yn ofynnol i farchnata a hysbysebu uniongyrchol fod yn glir i'w hadnabod, yn wir ac nid yn gamarweiniol. Mae gwybodaeth a chyingor llawn ar gael ar wefan ASA y DU.

4.3 Deunyddiau ymgynghori

1

Diben y canllaw hwn

2

Deall gwerth ymgysylltu

3

Diffinio eich strategaeth ymgynghori

4

Cyflwyno ymgynghori ystyrlon

5

Dadansoddi ac adrodd

6

Ymateb i adborth

Mae sicrhau bod deunyddiau hygyrch o ansawdd uchel ar gael i arwain rhanddeiliaid a chymunedau drwy'r prosiect a dogfennau cynllunio drafft yn hanfodol wrth ddylunio ymgynghoriad arfer gorau. Er mai'r gofyniad statudol yw i wefan fod ar gael o fewn 3 mis i gofrestru, argymhellir bod tudalen we ar gael o'r pwynt y mae'r prosiect yn dod yn eiddo cyhoeddus, fel ar y pwynt y cyhoeddir y Farn Gwmpasu.

Fodd bynnag, ar ôl 3 mis y mae angen i'r holl wybodaeth statudol benodedig fod ar gael yn llawn ar y wefan, hyd yn oed os yw rhai elfennau ar ffurf drafft cynnar.

Dylid cadw'r dogfennau hyn yn gyfredol hyd at y cyfnod cyflwyno, gyda diweddariadau'n cael eu gwneud ar garreg filltir allweddol, fel lansio'r ymgynghori statudol.

Yn ystod y cyfnod ymgynghori statudol, mae angen i'r dogfennau ar y wefan gynnwys digon o fanylion i alluogi ymgysylltu ystyrlon. Bydd hyn yn helpu i sicrhau y gall ymgynghoreion ddarparu adborth ystyrlon.

Deunyddiau gwefan

Gellir defnyddio'r wefan i gynnal amrywiaeth o ddeunyddiau deniadol i helpu i ymgysylltu a hysbysu defnyddwyr, megis:

- mecanweithiau adborth (dolen arolwg, ffurflen)
- mapiau, gan gynnwys mapiau rhyngweithiol
- cynlluniau
- graffeg
- delweddiadau 3D
- fideos prosiect
- dolenni i adnoddau pellach

Dogfennau technegol

Efallai y byddai'n ddefnyddiol rhannu dogfennau technegol (megis y Datganiad Amgylcheddol drafft) a'r atodiadau yn benodau y gellir eu lawrlwytho fel ei bod hi'n haws llywio.

Mae darparu crynodeb o'r dogfennau sydd ar gael a'u pwrpas hefyd yn ddefnyddiol i ymgynghoreion a rhanddeiliaid sy'n llai cyfarwydd â'r broses gynllunio.

Gwefan (Rheoliad 6)

Rhaid i chi roi gwefan eich prosiect ar waith gyda gwybodaeth am y datblygiad arfaethedig o fewn 3 mis i'r hysbysiad derbyn gan Weinidogion Cymru.

Dylid diweddarau'r wefan drwy gydol oes y prosiect.

Mae angen y wybodaeth ganlynol ar y wefan:

- y ffurflen gais ddrafft, gan gynnwys Gorchymyn Caniatâd Seilwaith (ICO) drafft a'r Memorandwm Esboniadol
- hysbysiad o gais arfaethedig
- datganiad budd cymunedol drafft
- disgrifiad annhechnegol o'r cynnig
- cynllun safle wedi'i lunio i raddfa a nodwyd ac yn dangos cyfeiriad y gogledd, neu ar gyfer datblygiad yn ardal forol Cymru, cyfesurynnau sy'n nodi'r lleoliad y mae'r cynnig yn ymwneud ag ef
- disgrifiadau annhechnegol o unrhyw ddogfennau, cynlluniau, lluniadau a gwybodaeth
- drafftiau o unrhyw ddogfennau, cynlluniau, lluniadau a gwybodaeth arall sy'n angenrheidiol i ddisgrifio'r datblygiad arfaethedig
- manyion digwyddiadau ymgynghori a gynhaliwyd neu a gynigiwyd eu cynnal
- diweddariadau prosiect, amserlenni a newidiadau a wnaed i'r cynnig
- hysbysiad derbyn Gweinidogion Cymru
- Ile bo'n berthnasol, drafft o'r datganiad amgylcheddol ar gyfer y datblygiad arfaethedig
- mewn achos lle cynigir y dylai Gorchymyn Caniatâd Seilwaith (ICO) gynnwys naill ai caniatâd tybiedig neu ganiatâd wedi'i ddileu, datganiad drafft am y caniatâd hwnnw
- manyion cyswllt gan gynnwys cyfeiriad post ac e-bost a rhif ffôn.

Rhaid i bob cynllun neu lun a gynhyrchir i gefnogi'r cais fod i raddfa a nodwyd ac ar gyfer cynlluniau rhaid iddynt ddangos cyfeiriad y gogledd.

4.3 Deunyddiau ymgynghori

Gwefan

Arddangosfeydd

1

Diben y canllaw hwn

2

Deall gwerth ymgysylltu

3

Diffinio eich strategaeth ymgynghori

4

Cyflwyno ymgynghori ystyrion

5

Dadansoddi ac adrodd

6

Ymateb i adborth

Deunyddiau arddangos

Mae'n bwysig cael deunyddiau clir i'w harddangos mewn unrhyw ddigwyddiadau sy'n egluro'r prosiect yn syml. Mae angen dylunio'r rhain yn glir gan ddefnyddio testun mawr i'w gwneud yn hawdd i'r cyhoedd eu darllen.

Dylai byrddau arddangos fod yn y Gymraeg a'r Saesneg.

Llyfryn ymgynghori

Mae llyfryn ymgynghori yn offeryn defnyddiol i roi trosolwg cryno o'r prosiect. Gellir defnyddio hwn mewn digwyddiadau, ei anfon at bobl ar gais, a'i wneud ar gael i'w lawrlwytho o wefan y prosiect.

Gall y llyfryn ddarparu gwybodaeth am y prosiect, y broses ymgynghori a'r hyn sy'n cael ei ymgynghori arno, gyda map clir o'r prosiect a manylion ar sut i roi adborth.

Os yw'n ddefnyddiol, gellir ei alinio'n agos â'r ffurflen adborth hefyd, gan grynhoi materion allweddol a chyfeirio pobl at gwestiynau penodol, megis ynghylch lliniaru amgylcheddol neu fudd cymunedol.

Arddangosfeydd digidol

Mae dulliau digidol o gyfathrebu ac ymgysylltu bellach yn cynrychioli cyfran sylweddol, gyda 92% o unigolion yn cyrchu'r rhyngwrwyd yn rheolaidd gartref, yn y gwaith, neu wrth deithio. Mae arddangosfeydd digidol yn darparu cyfle ar gyfer ymgysylltiad ehangach, yn enwedig ar gyfer grwpiau anodd eu cyrraedd.

Fodd bynnag, ar gyfer poblogaethau hŷn, mae gan 29% o aelwydydd 75+ oed a 10% o aelwydydd 65-74 oed fynediad digidol cyfyngedig o hyd (Ofcom, 2024) felly maent yn dibynnu ar gyfathrebu corfforol ac wyneb yn wyneb.

I'r rhai nad ydynt yn gallu mynychu'r digwyddiadau, mae'n ddefnyddiol gallu arddangos y wybodaeth sydd yn y digwyddiadau mewn modd rhyngweithiol ar y wefan. Gall hyn gynnwys y byrddau arddangos, mapiau rhyngweithiol a dolenni hawdd i'r mecanweithiau adborth.

Deunyddiau digidol

Gall defnyddio dulliau digidol o ymgysylltu ddod â lluo o fanteision i brosiect gan ei fod yn galluogi cysylltiad â phoblogaeth llawer mwy, nad ydynt, am amrywiaeth o resymau, efallai'n gallu ymgysylltu trwy ddulliau traddodiadol.

Mae enghreifftiau'n cynnwys fideo, delweddiadau hedfan drwedd / 3D o gynigion a gemau rhyngweithiol.

4.4 Gweithgareddau ymgysylltu

1

Diben y canllaw hwn

2

Deall gwerth ymgysylltu

3

Diffinio eich strategaeth ymgynghori

4

Cyflwyno ymgynghori ystyrion

5

Dadansoddi ac adrodd

6

Ymateb i adborth

Er gwaethaf y cynnydd mewn offer a chyfleoedd ymgysylltu digidol, mae digwyddiadau ac ymgysylltu wyneb yn wyneb yn parhau i fod yn un o'r ffyrdd mwyaf effeithiol o feithrin deialog ystyrion â chymunedau lleol a rhanddeiliaid allweddol. Gall dull arloesol o gynnal digwyddiadau fod yn ffordd wych o gael cipolwg manwl ar eich prosiect a'r gymuned leol.

Er mai digwyddiad traddodiadol arddull arddangosfa 'galw heibio cymunedol' yw'r dull mwyaf cyffredin o ymgynghori ar gyfer cynllunio, mae nifer o fformatau eraill y gellir eu hystyried, yn arbennig o berthnasol wrth reoli ystyriaethau iechyd a diogelwch ar gyfer prosiectau mwy dadleuol.

Er enghraifft, gall gofyn i unigolion gofrestru i fynychu digwyddiad mwy strwythuredig fod yn ffordd o helpu i reoli niferoedd a diogelwch digwyddiadau.

Er enghraifft, gellir integreiddio digwyddiad arddull gweithdy fel rhan o ddigwyddiad galw heibio, neu ei gynnal yn ogystal ag ef, fel ffordd ddefnyddiol o hwyluso adborth mwy cynhyrchiol.

Iechyd a diogelwch digwyddiadau

Dylid cynnal asesiad risg iechyd a diogelwch llawn cyn pob digwyddiad, a gellir ystyried cael aelodau tîm ymroddedig yn mynychu digwyddiadau i helpu i reoli diogelwch aelodau'r tîm a'r mynychwyr fel rhan o hyn.

Nid yw'n afresymol i ddatblygwyr nodi disgwyliadau i fynychwyr digwyddiadau, o ran sicrhau ymddygiad parchus a diogel.

Ni ddylid goddef ymddygiad camdriniol neu fygythiol tuag at staff y prosiect cyn neu yn ystod digwyddiad a dylid hysbysu'r awdurdodau perthnasol yn ôl yr angen.

Digwyddiadau cymunedol

Mae cynnal arddangosfeydd cymunedol mewn mwy nag un lleoliad ar fwy nag un diwrnod ac ar wahanol adegau yn helpu i gyrraedd cyfran ehangach o'r gymuned.

Gallech hefyd ystyried cael presenoldeb a gwybodaeth ar gael mewn digwyddiadau cymunedol eraill sydd wedi'u cynllunio, fel ffair wanwyn.

Mae Rheoliad 9(b) yn nodi bod yn rhaid i'r datblygwr gynnal 'o leiaf un digwyddiad ymgysylltu cyhoeddus yng nghyffiniau'r tir y mae'r cais yn ymwneud ag ef'

Mae'n agored i'r datblygwr ddewis y fformat digwyddiad mwyaf priodol, ac o ran cydymffurfio mae'n hanfodol bod y digwyddiad yn agored i unrhyw un fynychu.

Byddai ymgysylltiad wyneb yn wyneb yn cael ei ystyried yn arfer gorau at y diben hwn, ac yn anochel dyma'r mwyaf effeithiol o ran galluogi sgysiau ystyrion a dealltwriaeth leol.

Fodd bynnag, efallai y bydd sefyllfaoedd lle gellid ystyried digwyddiad ar-lein fel opsiwn ychwanegol neu amgen. Yn achos digwyddiad ar-lein, byddai angen sicrhau bod aelodau'r tîm yn bresennol ac yn gallu ateb cwestiynau gan y cyhoedd.

Os cynhelir digwyddiad a'i fyrhau am unrhyw reswm y tu hwnt i reolaeth y datblygwr, megis ystyriaethau iechyd a diogelwch, gellir ei ystyried yn ddigwyddiad cydymffurfiol o hyd cyn belled â bod cyfiawnhad digonol wedi'i ddangos.

Mae cynnal mwy nag un digwyddiad yn ffordd dda o annog presenoldeb, a hefyd o leihau'r risg sy'n gysylltiedig â digwyddiad ddim yn digwydd o gwbl oherwydd rhesymau y tu hwnt i reolaeth y datblygwr.

Trefnu digwyddiad

- Dewis lleoliadau digwyddiadau sydd wedi'u cynllunio ar gyfer hygyrchedd cyffredinol i alluogi unigolion ag anabledd i fynychu a chyfranogi.
- Cynnal ymgynghoriadau ar amser a lle sy'n gyfleus i bobl sy'n 'brin o amser', fel rhieni sengl neu weithwyr sifftiau.
- Sicrhau bod lleoliadau wedi'u lleoli ger arosfannau trafnidiaeth gyhoeddus, a bod ganddyn nhw fod ganddyn nhw ddigon o le i barcio
- Gwneud cynllun yr ystafell yn hawdd i bobl ei lywio, gan gynnwys y rhai sydd â phroblemau symudedd.
- Mae angen cymryd diogelwch a diogeled o ddifrif. Yn ogystal ag asesiad risg, dylid darparu i'r tîm sy'n mynychu sesiwn frifio i gynnwys delio ag ymddygiad heriol. Os yw'n brosiect o ddiddordeb uchel, ystyriwch gael presenoldeb diogelwch, ond gwnewch yn siŵr eu bod wedi'u brifio'n llawn i ddelio ag unrhyw ddigwyddiadau yn sensitif ac yn effeithiol.
- Mae cael ardal sy'n gyfeillgar i blant yn ei gwneud hi'n haws i rywun â phlant fynychu.
- Mae digwyddiadau'n rhoi cyfle i roi adborth. Fodd bynnag, fel arfer anogir ymgynghoreion i leisio eu barn yn ffurfiol drwy un o'r sianeli eraill.

1

Diben y canllaw hwn

2

Deall gwerth ymgysylltu

3

Diffinio eich strategaeth ymgynghori

4

Cyflwyno ymgynghori ystyrion

5

Dadansoddi ac adrodd

6

Ymateb i adborth

Grwpiau Cyswllt Cymunedol

Gan adeiladu ar fformat y Gweithdy, mae sefydlu grŵp ffocws o randdeiliaid i gyfarfod yn rheolaidd drwy gydol oes y prosiect yn ffordd arall o sefydlu deialog barhaus a pherthnasoedd lleol ystyrion.

Mae'n bwysig llunio Cylch Gorchwyl sy'n nodi pwrpas y grŵp, sut y bydd yn cael ei redeg a phwy fydd yn mynychu.

Mae sicrhau bod y grŵp hwn yn cael ei gadeirio'n effeithiol a bod gan yr unigolyn hwn gefnogaeth eang y grŵp hefyd yn allweddol i greu amgylchedd trafodol ond diogel a chynhyrchiol.

Gweithdai

Cyfle i randdeiliaid a chynrychiolwyr cymunedol roi mewnbwn i'r cynlluniau sy'n datblygu a gellir ei gynnal ar fwy nag un cam o'r broses ymgysylltu.

Gall integreiddio aelodau'r gymuned leol i hyn fod yn ffordd gadarnhaol iawn o ehangu ymgysylltiad, ond dylid ystyried talu costau (megis gofal plant a chludiant) neu ddarparu tâl i'r mynychwyr am roi eu hamser a'u mewnbwn.

Cyfarfodydd rhanddeiliaid allweddol

Mae cyfarfod â chynrychiolwyr allweddol o'r gymuned leol yn ffordd bwysig o ddeall mwy am y gymuned leol a meithrin perthnasoedd cadarnhaol.

Fel isafswm, dylid ceisio cyfarfodydd gyda'r canlynol i helpu i feithrin dealltwriaeth o'r cynlluniau yn ogystal â'r broses ymgynghori:

- Aelodau'r Senedd ac Aelodau Seneddol
- Aelodau ward awdurdod lleol
- Cynghorau Tref a Chymuned

Gall cyfarfod â grwpiau cymunedol a grwpiau â diddordeb lleol eraill hefyd fod yn ffordd gynhyrchiol o feithrin gwybodaeth a dealltwriaeth leol, fel grwpiau amgylcheddol neu dreftadaeth lleol.

Mae'n ddoeth mynd gyda chyflwyniad, cynlluniau clir o'r safle a Chwestiynau Cyffredin wedi'u paratoi ymlaen llaw. Lle nad yw cyfarfod yn bosibl, gellir croesawu nodyn briffio.

5. Dadansoddi ac adrodd

5.1 Cofnodi adborth

Yr hyn sy'n hanfodol i ymgynghoriad llwyddiannus yw galluogi ymgynghoreion i roi adborth effeithiol a helpu i lunio'r cynlluniau sy'n cael eu datblygu.

Er y byddai unrhyw newidiadau mawr yn ddelfrydol yn cael eu gwneud yn gynnar ac yn ffocws yr ymgysylltu cynnar, dylid annog adborth ym mhob cam.

Sefydlu sianeli adborth

Mae darparu amrywiaeth o sianeli adborth yn ffordd gadarnhaol o alluogi cymysgedd o bobl i ymgysylltu mewn ffordd sy'n addas iddyn nhw. Mae'r opsiynau'n cynnwys:

- Ffurflen neu arolwg ar-lein: gall hyn ddarparu ffordd effeithlon a strwythuredig o gael adborth manwl ar amrywiaeth o faterion. Gwnewch y ffurflen adborth ar gael mewn digwyddiadau yn ogystal ag ar y wefan.
- E-bost: mae'n well gan rhai rhoi adborth drwy e-bost yn hytrach na llenwi ffurflen adborth
- Rhif ffôn: yn ogystal â chaniatáu i bobl drafod pryderon, mae rhif ffôn yn galluogi'r rhai sydd â rhwystrau iaith neu lythrennedd i leisio eu hadborth a'i gael wedi'i ysgrifennu ar eu rhan. Gwnewch yn siŵr eich bod chi'n ei ddarllen yn ôl bob amser i wirio bod eu barn wedi'i gofnodi'n gywir.
- Post: mae rhai pobl yn well ganddynt ddefnyddio pen a phapur ac anfon llythyr neu ffurflen adborth wedi'i chwblhau yn ôl, felly mae cyfeiriad post hefyd yn ddefnyddiol.

Dylunio ffurflen adborth

Mae arfer gorau wrth ddylunio holiaduron wedi bod yn ffocws ymchwil a phrofi academiaidd ers dros 40 mlynedd ac mae yr un mor berthnasol wrth ddylunio ffurflenni adborth.

- Penderfynwch pa rai yw'r cwestiynau pwysicaf a rhowch y rhain yn gyntaf.
- Grwpiwch y cwestiynau yn adrannau pwnc i'w gwneud hi'n haws i ddilyn.
- Gofynnwch un cwestiwn ar y tro.
- Peidiwch â gwneud datganiadau – gofynnwch gwestiynau. A cheisiwch osgoi Cytuno / Anghytuno.
- Wrth ddefnyddio graddfa, defnyddiwch o leiaf bum opsiwn ymateb.
- Caniatewch ymatebion dewisol i'r cwestiynau fel y gall ymgynghoreion ymateb i rai neu'r holl gwestiynau.

Yn ogystal:

- Osgowch iddo fod yn rhy hir.
- Cadwch y ffurflen adborth yn gryno.
- Canolbwyntiwch gwestiynau ar agweddau ar y prosiect y gellir dylanwadu arnynt yn ystyrlon.
- Defnyddiwch iaith glir, ac osgoi jargon a geiriau technegol.

Mae ymchwil flaenorol **[15]** yn dangos bod datblygwyr eisoes yn gweithredu ystod eang o ddulliau i gasglu adborth. Mae'r dull hwn yn lleihau dibyniaeth ar un dull, a all o bosibl ddieithrio sectorau o'r gymuned.

Casglu gwybodaeth am ymgynghoreion

Mae casglu data yn rhan allweddol o unrhyw broses ymgynghori. Er mwyn sicrhau bod eich dulliau a'ch ffordd o ymgynghori yn cyrraedd yr holl gymuned, mae'n ddefnyddiol casglu ac adrodd ar ddata personol fel rhan o'ch dadansoddiad cyffredinol.

Mae'n bwysig, pan gaiff y data hwn ei gasglu, ei fod yn cael ei wneud mewn ffyrdd diogel a chyda chaniatâd gwybodus dilys. Mae hyn yn golygu bod unigolion yn cael gwybod cyn cwblhau arolwg sut ac at ba ddibenion y bydd eu data yn cael eu defnyddio, a'u bod yn deall bod ganddynt y dewis i beidio â chymryd rhan neu i beidio â darparu gwybodaeth benodol.

Gall data a gesglir am unigolion fod yn **Wybodaeth Bersonol Adnabyddadwy (PII)** o dan y Rheoliad Diogelu Data Cyffredinol (GDPR), ac felly dylid ei drin yn sensitif ac yn ofalus. Argymhellir defnyddio nodweddion diogelwch ychwanegol wrth gasglu a phrosesu PII.

Er enghraifft:

- Peidio â gadael taflenni cofrestru digwyddiadau lle gall aelodau'r cyhoedd dynnu eu lluniau neu eu gweld;
- Peidio â chaniatáu ffilmio na thynnu lluniau o unigolion mewn digwyddiadau;
- Anonymeiddio setiau data;
- Diogelu ffeiliau data gyda Gwybodaeth Bersonol Adnabyddadwy drwy gyfrinair.

Oherwydd natur prosiectau SIP a phroses PCAC, rhaid i bob ffurflen adborth a deunydd sy'n gofyn am wybodaeth bersonol gynnwys cymal am ganiatâd gan y gellir rhannu data gyda PCAC, fel y corff sy'n gwneud penderfyniadau, i ddarparu tystiolaeth os oes angen.

Rhannu data

Mae'n ddoeth gofyn yn benodol i ymgynghoreion a ydynt yn dymuno i fanylion cyswllt gael eu rhannu â PCAC, er mwyn galluogi hysbysiad parhaus o weithgarwch ymgynghori ar ôl cyflwyno sy'n cael ei gynnal gan PCAC.

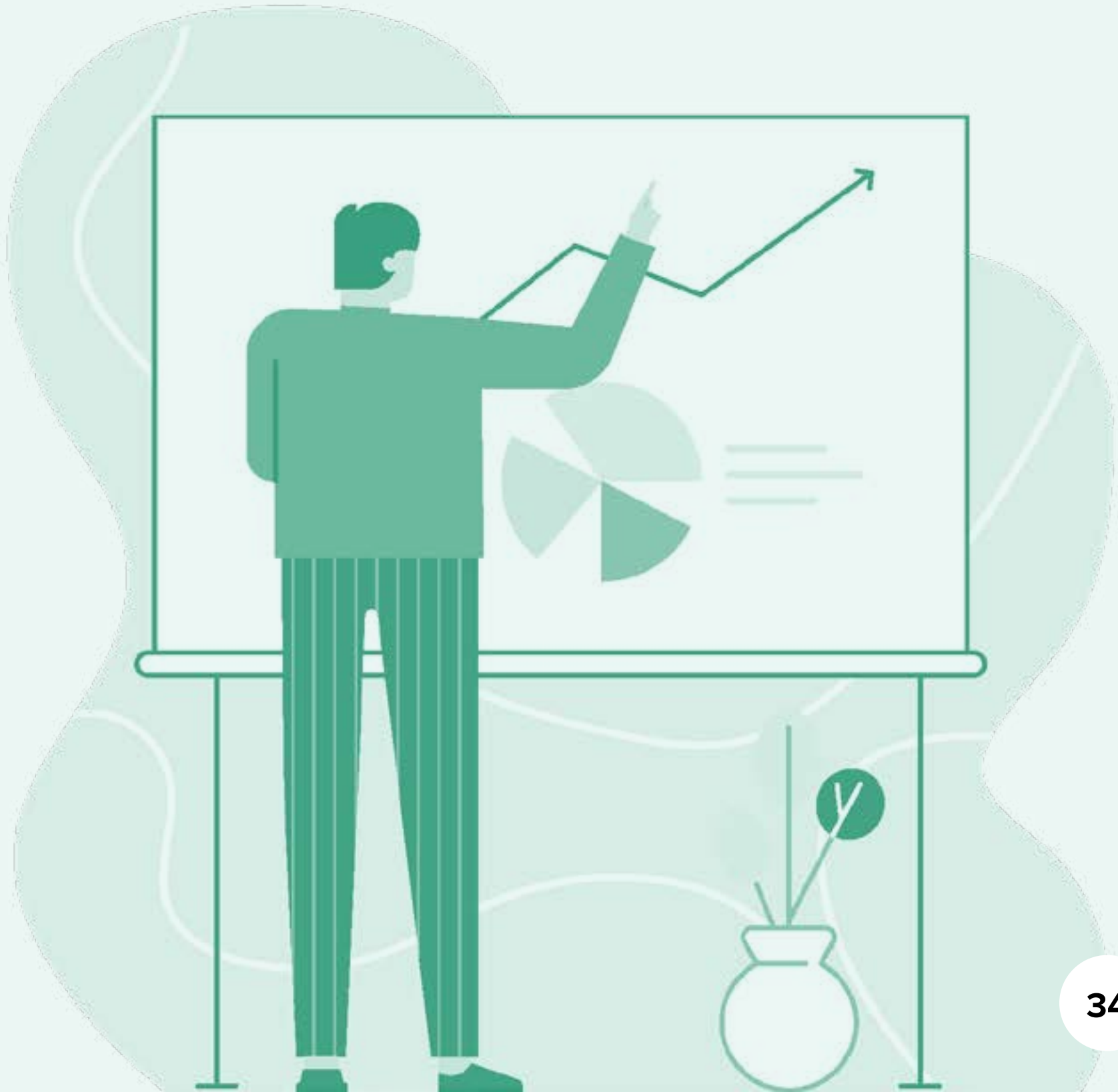
Rheoli data

Bydd sut mae data'n cael ei reoli yn dibynnu ar faint y prosiect; fodd bynnag, ar gyfer prosiectau ar raddfa ganolog i fawr, mae **System Rheoli Rhanddeiliaid (SMS)** yn ddoeth.

Mae SMS ag enw da nid yn unig yn sicrhau bod data sensitif yn cael ei storio'n ddiogel ac yn cydymffurfio â GDPR, ond mae ganddo hefyd y fantais o gasglu popeth sy'n gysylltiedig â phrosiect mewn un lle. Mae hyn yn cynnwys manylion yr ymgynghoreion, yr ymgynghori a gynhaliwyd, ymholiadau ac ymatebion, ac adborth.

Mae hefyd yn helpu i aseinio categorïau ymgynghoreion yn erbyn unigolion, yn ogystal â cham yr ymgynghori, megis ymgysylltu anffurfiol ac ymgynghori statudol, a all helpu wrth ysgrifennu'r adroddiad ymgynghori.

Gall hefyd helpu i sicrhau bod yr holl dystiolaeth o'r broses ymgynghori gydymffurfiol yn cael ei chofnodi, a all fod yn arbennig o amhrisiadwy yn ystod y broses archwilio neu os cwestiynir cydymffurfiaeth yr ymgynghori ar unrhyw adeg.

1

Diben y canllaw hwn

2

Deall gwerth ymgysylltu

3

Diffinio eich strategaeth ymgynghori

4

Cyflwyno ymgynghori ystyrion

5

Dadansoddi ac adrodd

6

Ymateb i adborth

5.2 Dadansoddi adborth

Mae didoli a dadansoddi adborth yn rhan hanfodol o'r broses ymgynghori. Mae hyn yn cynnwys yn feintiol – faint o bobl a ymatebodd a ddywedodd beth, ac yn ansoddol sef, archwiliad manylach o'r hyn a ddywedodd pobl.

Mae pethau y dylid eu hystyried yn y dadansoddiad yn cynnwys:

- Nifer yr ymatebion a dderbyniwyd
- Nifer y cyfeiriadau at bob mater (ecoleg, effaith weledol ac ati)
- Natur yr adborth ynghylch pob maes pwnc a'r materion allweddol a godwyd
- Dosbarthiad daearyddol yr ymatebwyr
- Dadansoddiad o'r ymateb yn ôl y sianeli a ddefnyddiwyd

Yn enwedig yn achos meintiau mawr o adborth, mae codio adrannau o bob ymateb yn ffordd effeithiol o grwpio a dadansoddi ymatebion, swyddogaeth sydd ar gael ar nifer o lwyfannau meddalwedd.

Er mwyn gallu dadansoddi'r ymatebion yn ansoddol, mae angen i chi nodi eich paramedrau yn gyntaf - dadansoddiad o'r pynciau sy'n cael eu dadansoddi. Gall fod yn ddefnyddiol alinio hyn â'r penawdau yn yr Asesiad Effaith Amgylcheddol neu ddogfennau technegol eraill.

Dylid delio ag ymgynghoreion statudol ac arbenigol ar wahân gydag ymateb unigol i bob un wedi'i gynnwys yn yr Adroddiad Ymgynghori.

Ymdrinnir â phob ymateb arall ar y cyd ac mae ymateb y datblygwr wedi'i gynnwys yn erbyn pob pwnc neu fater.

Yn ogystal ag adrodd ar unrhyw ymateb yn ystod yr ymgynghori statudol, gall hefyd fod o fudd adrodd ar ymgysylltiad ac adborth cynnar, a sut mae hyn wedi llywio'r cynlluniau terfynol.

Anomaleddau

Lle mae'n amlwg bod rhywun wedi cwblhau nifer o ffurflenni adborth gan ailadrodd eu barn bob tro, caiff y materion a godwyd gan y person a'r unigolion eu trin unwaith yn y dadansoddiad.

Gellir trin deisebau fel un ymateb; fodd bynnag, er mwyn tryloywder, gwnewch yn siŵr eich bod yn manylu ar y ddeiseb, y safbwyntiau a fynegwyd a faint a'i llofnododd yn yr adroddiad.

Yn yr un modd, weithiau gellir derbyn lefelau uchel o ymatebion tebyg wedi'u gyrru gan ymgyrchoedd. Er enghraifft, derbyn nifer fawr o negeseuon e-bost neu lythyrau union yr un fath neu debyg ond gan amrywiaeth o unigolion gwahanol. Yn yr achos hwn, dylid trin y llythyrau mewn ffordd debyg i ddeiseb.

Cynnwys sarhaus

Yn achos cynnwys ymateb sy'n sarhaus neu'n fygythiol ei natur, dylid tynnu'r rhain o'r broses ymgynghori, a'u hadrodd i'r awdurdodau perthnasol os oes angen.

5.3 Adroddiadau ymgynghori

Strwythuro'r adroddiad

Dangosodd ymchwil flaenorol **[15]**, ar y cyfan, fod adroddiadau a ddefnyddiodd y strwythur canlynol yn haws i'w llywio ac yn fwy cynhwysfawr:

- Cyflwyniad a throsolwg, gan gynnwys sut y cydymffurfiodd yr ymgynghori â rheoliadau
- Ymgysylltu anffurfiol, gan gynnwys adborth a newidiadau a wnaed o ganlyniad
- Ymgynghoriad statudol
- Adborth ac ymatebion
- Casgliadau

Mae defnyddio strwythur clir yn darparu cynllun ffordd rhesymegol, gan alluogi darllenwyr i ddeall y broses gyfan o nodi rhanddeiliaid a pharthau ymgynghori, trwy hyrwyddo a deunyddiau a ddefnyddir, i adborth a dderbyniwyd a sut y dylanwadodd hynny yn ei dro ar y cynllun.

I wella hyn, gall fod o gymorth cynnwys crynodeb gweithredol sy'n rhoi crynodeb cyflym o'r broses ymgynghori, gan gynnwys adborth allweddol ac ymateb y datblygwr.

Cynrychioli adborth a data

Mae adroddiadau ymgynghori hyd yn hyn wedi amrywio o ran manylder. Er mwyn tryloywder, dylid cynnwys yr holl ddata yn llawn ar gyfer pob cam o ymgysylltu ac ymgynghori. Mae hyn yn cynnwys:

- nifer y digwyddiadau
- faint o ymgynghoreion a ymgysylltodd, ac yn ôl categori, gan gynnwys y gymuned gyffredinol a thirfeddianwyr
- nifer yr ymatebion a dderbyniwyd
- metrigau ymgysylltu eraill fel ymweliadau â gwefannau

Mae angen cofnodi adborth gan ymgynghoreion statudol yn llawn ac ymateb iddo yn yr adroddiad, tra gellir casglu adborth gan y cyhoedd o dan themâu neu faterion gydag ymateb cyfatebol.

Gwneud yr adroddiad yn hygyrch

Er bod yr adroddiad yn rhan o'r cais am Orchymyn Caniatâd Seilwaith (ICO), er mwyn dangos cydymffurfiaeth, bydd hefyd ar gael i ymgynghoreion a'r cyhoedd ar wefan PCAC.

Felly mae'n bwysig bod yr adroddiad yn cael ei ysgrifennu mewn iaith hawdd ei deall, gan osgoi jargon y diwydiant, geiriau technegol ac acronymau. Lle mae'n rhaid cynnwys y rhain, cofiwch gynnwys esboniad clir ymlaen llaw neu mewn geirfa.

Ceisiwch gadw'r adroddiad mewn ffont du ar dudalen wen a lle defnyddir delweddau a graffeg lliw, byddwch yn ofalus o bobl a allai gael anhawster i ddarllen ffontiau lliw, yn enwedig pan fyddant yn erbyn cefndir lliw.

Creu crynodeb sy'n canolbwyntio ar y gymuned

Yn aml, mae ymgynghoreion cymunedol ac aelodau'r cyhoedd â diddordeb yn y broses ymgynghori, ac yn benodol, sut y gwrandawyd ar safbwyntiau. Fodd bynnag, oherwydd faint o wybodaeth sydd angen ei chynnwys, mae adroddiadau ymgynghori yn tueddu i fod yn hir a gallant fod yn annymunol.

Yn seiliedig ar grynoded gweithredol, efallai yr hoffech ystyried cynhyrchu dogfen crynodeb gymunedol. Gall hyn roi trosolwg:

- o weithgaredd ymgynghori a gynhaliwyd
- gyda phwy, pryd a ble
- o'r prif adborth a dderbyniwyd
- o newidiadau a wnaed i'r cynllun

Gall hyn helpu i ddangos ymrwymiad i dryloywder ac ymgysylltu rhagweithiol, yn ogystal â helpu i dawelu pryderon.

Beth am greu crynodeb arddull 'Dywedoch chi, Gwnaethom ni' o'ch adborth ar yr ymgynghori a sut mae hyn wedi dylanwadu ar y cynlluniau.

Cydymffurfiaeth GDPR

Gwnewch yn siŵr bod unrhyw enwau neu nodweddion, fel enwau tai, yn cael eu golygu fel bod hunaniaeth yr ymatebwyr yn cael ei diogelu.

1

Diben y canllaw
hwn

2

Deall gwerth
ymgysylltu

3

Diffinio eich
strategaeth
ymgyngori

4

Cyflwyno
ymgyngori
ystyrlon

5

Dadansoddi ac
adrodd

6. Ymateb i adborth

6.1 Pam ei bod hi'n bwysig i unigolion 'weld' eu lleisiau'n cael eu clywed?

Weithiau, gall ymddangos bod ymgynghori'n dod i ben yn sydyn. Efallai bod unigolion wedi bod yn rhan o brosiect ers amser maith, dim ond i bob cyswllt a diweddariadau ddod i ben yn sydyn.

Gan y bydd cymunedau'n parhau i fod â diddordeb yng nghynnydd y cais a'r prosiect hyd at y penderfyniad, y gwaith adeiladu a'r gweithrediad, dylid diweddarau gwefannau a chysylltu â rhanddeiliaid ac ymgynghoreion os ydynt wedi gofyn am newyddion am y prosiect.

Yn benodol, mae'n ofynnol i ddatblygwyr gadw gwefannau'n gyfredol hyd at y cyfnod cyflwyno. Mae Rheoliad 6(2)(i) yn ei gwneud yn ofynnol i'r wefan gynnwys 'manylion am ddiweddariadau, amserlenni a newidiadau a wnaed i'r datblygiad arfaethedig'.

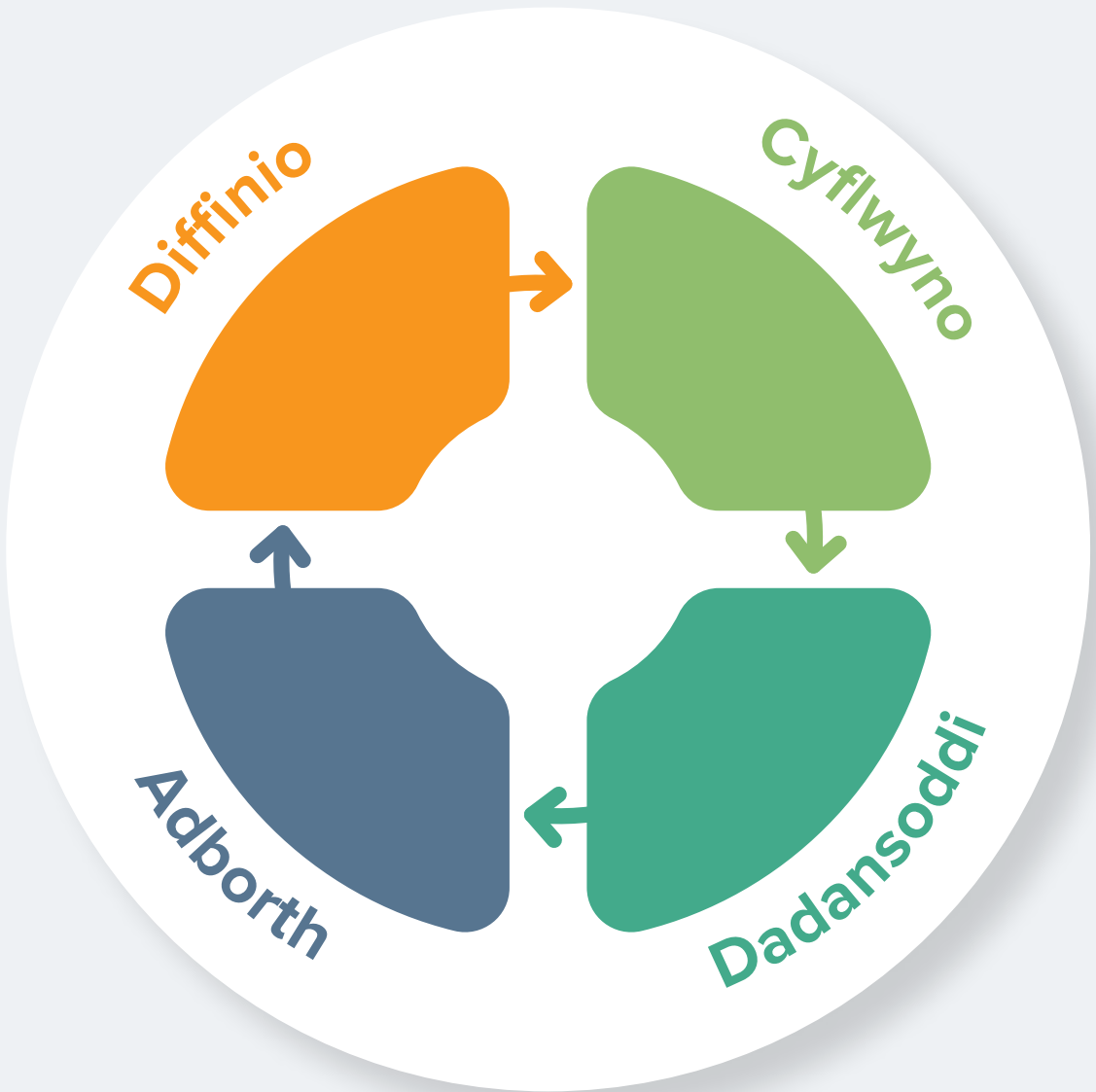
Gallech hefyd ystyried rhoi'r wybodaeth ddiweddaraf i ymgynghoreion ac ymatebwyr ar ôl i'r cais gael ei gyflwyno, gan eu cyfeirio at y wefan a'u hysbysu am y camau nesaf, gan gynnwys sut i gyfleu eu barn i PCAC.

Ymgysylltu parhaus

Er mwyn gosod y sylfaen ar gyfer perthynas gadarnhaol â chymunedau lleol yn ystod adeiladu a gweithredu'r prosiect, mae deialog barhaus drwy'r broses ddilysu ac archwilio yn ddoeth.

Mae yna ystod o offer y gellir eu gweithredu o gamau cynnar y prosiect i gynnal dolen ymgysylltu am oes y prosiect:

- Grwpiau Cyswllt Cymunedol
- Gweithdai budd cymunedol a gwerth cymdeithasol
- Cylchlythyrau digidol
- Diweddariadau gwefan
- Diweddariadau cyfryngau cymdeithasol
- Datganiadau i'r cyfryngau
- Presenoldeb mewn digwyddiadau cymunedol

7. Atodiadau

7.1 Atodiad 1: Rhestr wirio cydymffurfio ar gyfer ymgynghoriad statudol

1

Diben y canllaw hwn

2

Deall gwerth ymgysylltu

3

Diffinio eich strategaeth ymgynghori

4

Cyflwyno ymgynghori ystyrion

5

Dadansoddi ac adrodd

6

Ymateb i adborth

Proses

Gofynion

Cyflawn?

Gwefan (Rheoliad 6)

- Sefydlu gwefan y prosiect o fewn 3 mis i ddilysu'r hysbysiad cyn-ymgeisio.
- Mae angen i'r wybodaeth ganlynol fod ar y wefan:
- Ffurflen gais ddrafft gan gynnwys Gorchymyn Caniatâd Seilwaith a memorandwm esboniadol
 - Hysbysiad statudol o'r cais arfaethedig
 - Manylion budd cymunedol drafft
 - Cynllun lleoliad safle i raddfa
 - Disgrifiad annhechnegol o'r prosiect
 - Disgrifiadau annhechnegol o'r holl ddogfennau, cynlluniau, lluniadau a gwybodaeth
 - Drafftiau o ddogfennau, cynlluniau, lluniadau eraill
 - Datganiad amgylcheddol drafft lle bo'n berthnasol
 - Manylion digwyddiadau ymgynghori
 - Manylion diweddariadau, amserlenni a newidiadau i'r datblygiad arfaethedig
 - Copi o'r hysbysiad derbyn
 - Datganiad drafft am unrhyw ganiatadau 'tybiedig' neu 'wedi'u dileu'
 - Manylion cyswllt ar gyfer yr ymgeisydd – cyfeiriad, ffôn, e-bost.

Hysbysiad Safle (Rheoliad 7)

- Hysbysiadau i'w harddangos am o leiaf 42 diwrnod.
- Wedi'u harddangos ar y safle neu gerllaw (ar gyfer datblygiadau llinol rhaid arddangos hysbysiad safle pelleter o leiaf bob 5km o'r dechrau i'r diwedd).
- Mae angen gwirio hysbysiadau safle ac, os oes angen, eu disodli i sicrhau eu bod yn aros yn eu lle am y cyfnod ymgynghori.

Hysbysiadau ysgrifenedig (Rheoliad 8)

- Rhaid i'r datblygwr roi hysbysiad ysgrifenedig o'r cais arfaethedig i:
- Perchenogion a deiliaid tir sy'n ffinio â'r safle.
 - Awdurdod cynllunio perthnasol lle mae'r datblygiad arfaethedig wedi'i leoli
 - Pob ymgynghorydd statudol ac arbenigol perthnasol (yn unol â'r Atodlen)
 - Cynghorau cymuned, Aelodau'r Senedd, Aelod Seneddol sy'n cynrychioli'r ardal lle mae'r datblygiad arfaethedig wedi'i leoli.
 - Pob person sy'n berchen ar, yn meddiannu neu sydd â buddiant arall yn y tir lle mae'r datblygiad arfaethedig wedi'i leoli.
 - Unrhyw bersonau eraill y mae'r ymgeisydd yn teimlo sy'n briodol – unigolion, grwpiau neu gymdeithasau.

Hysbysiadau yn y papur lleol (Rheoliad 9a)

Cyhoeddi hysbysiad mewn papur newydd lleol am gyfnod o 7 diwrnod o leiaf.

Digwyddiadau (Rheoliad 9b)

Cynnal o leiaf un digwyddiad ymgysylltu cyhoeddus lleol fel rhan o'r broses ymgynghori cyn ymgeisio - gadewir manylion hyn i ddisgresiwn y datblygwr. Fodd bynnag, y bwriad yw cynnal y digwyddiad yng nghyffiniau'r tir y mae'r cais yn ymwneud ag ef, ond gellir ei gynnal yn rhithiol os yw'r ymgeisydd yn ystyried bod hyn yn fwy priodol.

Cynnwys ar hysbysiadau (Rheoliad 11)

- Mae'n ofynnol cynnwys y manylion canlynol yn yr hysbysiad:
- Enw, cyfeiriad, e-bost a rhif ffôn
 - Lleoliad y datblygiad
 - Crynodeb o'r cynigion
 - Manylion digwyddiadau ymgynghori
 - Cyfeiriad gwefan y prosiect
 - Dyddiad cau ar gyfer derbyn adborth.

Ymgynghori a chyhoeddusrwydd ar gyfer datblygiad yn ardal forol Cymru (Rheoliad 10)

- Yn achos cais arfaethedig am ddatblygiad yn ardal forol Cymru, rhaid i chi roi hysbysiad i (Rheoliad 10a):
- unrhyw awdurdod cynllunio y mae'r ymgeisydd yn ei ystyried yn briodol;
 - yr holl ymgynghoreion statudol perthnasol ac ymgynghoreion arbenigol, gan gynnwys Cyfoeth Naturiol Cymru;
 - unrhyw gyngor cymuned perthnasol, Aelod o'r Senedd, ac Aelod o Dŷ'r Cyffredin y mae'r ymgeisydd yn eu hystyried yn briodol;
 - unrhyw berson neu bersonau eraill y mae'r ymgeisydd yn eu hystyried yn briodol, gan gynnwys unigolion, grwpiau neu gymdeithasau a nodwyd gan unrhyw wasanaethau cyn-ymgeisio a ddarparwyd;

- Cyhoeddusrwydd ar gyfer ceisiadau ardal forol Cymru (Rheoliad 10b)
- Rhaid i chi gyhoeddi'r hysbysiad statudol am o leiaf 7 diwrnod:
- yn y papurau newydd lleol
 - mewn cylchgrawn pysgota
 - yn Rhestr Lloyd
- Mae angen cynnwys gwefan ar ôl 3 mis fel uchod.
- Nid oes angen digwyddiad ond gallai fod yn ddoeth.

7.2 Atodiad 2: Templed hysbysiad statudol

Isod mae dull awgrymedig ar gyfer yr hysbysiad statudol cyn ymgeisio i ymgyingoreion. Nid templed statudol yw hwn a gellir addasu'r hysbysiad yn ôl yr angen, cyn belled â'i fod yn cynnwys yr holl wybodaeth statudol.

1

Diben y canllaw hwn

2

Deall gwerth ymgysylltu

3

Diffinio eich strategaeth ymgynghori

4

Cyflwyno ymgynghori ystyrion

5

Dadansoddi ac adrodd

6

Ymateb i adborth

Hoffem roi gwybod i chi bod **[Enw'r Ymgeisydd]**, wedi'i leoli yn **[Cyfeiriad]**, yn bwriadu cyflwyno cais i Weinidogion Cymru am Brosiect Seilwaith Sylweddol o dan Ddeddf Seilwaith (Cymru) 2024.

Gallwch gysylltu â'r ymgeisydd ar:

E-bost: **[e-bost]**

Ffôn: **[rhif]**

1. Ble Bydd y Prosiect

Cynigir bod y prosiect i wedi'i leoli yn:

[Mewnosodwch leoliad a chyfeirnod grid / disgrifiad clir]

2. Beth Mae'r Prosiect yn ei Gynnwys

Dyma grynoded o'r hyn sy'n cael ei gynnig:

[Disgrifiad byr o brif elfennau'r datblygiad]

Bydd / ni fydd y cais yn cynnwys cais i brynu tir yn orfodol.

Os y bydd, dyma grynoded byr:

[Mewnosodwch grynodedb]

3. Digwyddiadau Ymgynghori

Cyn cyflwyno'r cais, bydd yr Ymgeisydd yn cynnal digwyddiadau ymgynghori cyhoeddus. Dyma gyfleoedd i unrhyw un ddod draw, darganfod mwy, a gofyn cwestiynau.

Manylion digwyddiadau:

[Dyddiadau, amseroedd, lleoliadau, gwybodaeth hygyrchedd]

4. Gweld Dogfennau'r Prosiect

Bydd holl wybodaeth y prosiect—cynlluniau, dogfennau amgylcheddol (os yn berthnasol), a deunydd ategol—ar gael ar wefan y prosiect:

Gwefan: **[Mewnosodwch wefan]**

Gallwch hefyd weld copïau papur neu gael mynediad at y dogfennau yn bersonol ar:

[Mewnosodwch leoliad, amseroedd agor, trefniadau mynediad, unrhyw ffioedd am gopïau caled]

5. Sut i Anfon Eich Sylwadau

Gall unrhyw un anfon sylwadau neu adborth ar y prosiect.

Cyflwynwch eich ymateb erbyn **[Dyddiad cau]**. Rhaid i hyn fod o leiaf 42 diwrnod o'r diwrnod ar ôl cyhoeddi'r hysbysiad hwn.

Gellir anfon ymatebion i:

[Cyfeiriad post / cyfeiriad e-bost / manylion cyflwyno ar-lein]

6. Eisiau Mwy o Wybodaeth?

Os oes gennych unrhyw gwestiynau neu os hoffech gael rhagor o fanylion, gallwch gysylltu â'r Ymgeisydd ar:

[Mewnosodwch fanylion cyswllt]

7.3 Atodiad 3: Adnabod ymgynghoreion arbenigol

Ymgynghoreion Statudol

Atodlenni (Rheoliad 3(2)) Ymgynghori cyn rhoi Caniatâd Seilwaith

Paragraff	Disgrifiad o'r Datblygiad	Ymgynghorai Statudol Perthnasol	Ymgynghorydd Arbenigol Perthnasol
(a)	Pob cais	Cyfoeth Naturiol Cymru Yr ymgymwrwr dŵr a charthffosiaeth perthnasol Gwasanaethau Traffig Awyr Cenedlaethol Y Weinyddiaeth Amddiffyn Iechyd Cyhoeddus Cymru Trafnidiaeth Cymru	Yr Ymddiriedolaeth Camlesi ac Afonydd Gweithredwyr Rhwydwaith Dosbarthu
(b)	Datblygiad sy'n debygol o arwain at gynydd sylweddol ym maint y traffig neu newid sylweddol yng nghymeriad y traffig— yn mynd i mewn neu'n gadael cefnffordd; yn defnyddio croesfan dros reilffordd.	Gweinidogion Cymru Gweithredwr y rhwydwaith sy'n ymgorffori neu'n cynnwys y rheilffordd dan sylw a Gweinidogion Cymru	
(c)	Datblygiad sy'n cynnwys darparu adeilad neu biblinell mewn ardal o waith glo a hysbyswyd gan yr Awdurdod Glo i Weinidogion Cymru	Yr Awdurdod Glo	
(d)	Datblygiad sydd ag effaith ffisegol ar heneb gofrestredig Datblygiad sy'n debygol o fod yn weladwy o heneb gofrestredig; gweler y rheoliadau llawn am fanylion.	Gweinidogion Cymru	
(e)	Datblygiad sy'n cynnwys unrhyw dir lle mae theatr		Yr Ymddiriedolaeth Theatrau
(f)	Datblygiad sy'n cynnwys — colli o leiaf 20 hectar o dir amaethyddol graddau 1, 2 neu 3a sydd ar hyn o bryd yn cael ei ddefnyddio (neu a ddefnyddiwyd ddiwethaf) at ddibenion amaethyddol, neu colli llai nag 20 hectar o dir amaethyddol graddau 1, 2 neu 3a sydd ar hyn o bryd yn cael ei ddefnyddio (neu a ddefnyddiwyd ddiwethaf) at ddibenion amaethyddol, mewn amgylchiadau lle mae'r datblygiad yn debygol o arwain at golli pellach o dir amaethyddol sy'n gyfanswm cronnos o 20 hectar neu fwy.	Gweinidogion Cymru	
(g)	Datblygiad sydd— yn debygol o niweidio'r defnydd o dir sy'n cael ei ddefnyddio fel cae chwarae, neu arwain at golli defnydd ohono, neu sydd ar dir sydd wedi cael: ei ddefnyddio fel maes chwarae, ei ddyrannu i'w ddefnyddio fel cae chwarae. Gweler y rheoliadau llawn am fanylion. (iii) yn cynnwys disodli wyneb glaswellt cae chwarae ar gae chwarae gydag arwyneb artiffisial, neu gyfansawdd Cyngor Chwaraeon Cymru copi ardystiedig o deddfwriaeth.gov.uk Cyhoeddi 31.	Cyngor Chwaraeon Cymru	

1

Diben y canllaw hwn

2

Deall gwerth ymgysylltu

3

Diffinio eich strategaeth ymgynghori

4

Cyflwyno ymgynghori ystyrion

5

Dadansoddi ac adrodd

6

Ymateb i adborth

(h)

Datblygiad—
sy'n cynnwys datblygu gwastraff

sy'n cynnwys darparu adeilad lle mae'r arwynebedd llawr i'w greu gan y datblygiad yn 1,000 metr sgwâr neu fwy

a gynhelir ar safle sydd ag arwynebedd o 1 hectar neu fwy

Yr Awdurdod Tân ac Achub dan sylw

(i)

Datblygiad sy'n cynnwys gofyniad am drwydded forol dybiedig

Ystâd y Goron
Cyd-bwyllgor Cadwraeth Natur
Asiantaeth y Môr a Gwylwyr y Glannau
Trinity House

Porthladdoedd Ymddiriedolaeth a Gedwir yn ôl
Awdurdod harbwr lleol
Porthladdoedd lleol
Gweinidogion Cymru
Comisiwn Brenhinol Henebion Cymru
Awdurdodau Pysgodfeydd a Chadwraeth y Glannau

Y Gymdeithas Hwyllo Frenhinol
Ymddiriedolaeth Archaeolegol Cymru
Siambr Longau'r DU
Ffederasiwn Cenedlaethol y Cymdeithasau Pysgotwyr
Cymdeithasau Pysgotwyr Cymru

(j)

Datblygiadau sy'n debygol o effeithio ar yr amgylchedd morwrol neu arfordirol, neu'r diwydiant llongau

Asiantaeth y Môr a Gwylwyr y Glannau

(k)

Datblygiad a allai effeithio ar yr amgylchedd morol

Cyd-bwyllgor Cadwraeth Natur

(l)

Datblygiad a allai effeithio ar yr amgylchedd morol o fewn dyfroedd tiriogaethol Lloegr

Y Sefydliad Rheoli Morol

(m)

Datblygiadau sy'n debygol o effeithio ar fordwyo mewn dyfroedd llanw

Trinity House

(n)

Datblygiad sy'n ymwneud â meysydd awyr neu sy'n debygol o effeithio ar faes awyr neu ei weithrediad presennol neu yn y dyfodol

Yr Awdurdod Hedfan Sifil

(o)

Datblygiad sy'n debygol o effeithio ar Ystâd y Goron neu sydd wedi'i leoli ar Dir y Goron

Ystâd y Goron

(p)

Datblygiad sy'n debygol o effeithio ar ardal sydd dan reolaeth awdurdod harbwr

Awdurdod Harbwr dan sylw
Awdurdod Mordwyo dan sylw
Cymdeithas Porthladdoedd Prydain

(q)

Datblygiad sy'n cynnwys rheilffordd neu sy'n debygol o effeithio ar reilffordd

Gweithredwyr rhwydwaith

(r)

Datblygiad sy'n cynnwys darparu seilwaith trydan

Gweithredwyr Rhwydwaith Dosbarthu

1

Diben y canllaw hwn

2

Deall gwerth ymgysylltu

3

Diffinio eich strategaeth ymgynghori

4

Cyflwyno ymgynghori ystyrion

5

Dadansoddi ac adrodd

6

Ymateb i adborth

7.4 Atodiad 4: Rhestr Gyfeirio

- [1] Deddf Seilwaith (Cymru) Llywodraeth y DU (2024) 2024. Ar gael yn: <https://www.legislation.gov.uk> (Wedi'i gyrchu: 6 Chwefror 2026).
- [2] Llywodraeth y DU (2025) Rheoliadau Caniatâd Seilwaith (Cyn-ymgeisio a Gweithdrefn Ymgeisio a Darpariaethau Trosiannol) (Cymru) 2025. Ar gael yn: <https://www.legislation.gov.uk> (Wedi'i gyrchu: 6 Chwefror 2026).
- [3] Ryan, RM a Deci, EL (2018) Damcaniaeth hunanbenderfyniad: Anghenion seicolegol sylfaenol mewn cymhelliant, datblygiad a lles. Efrog Newydd: Gwasg Guilford. Ar gael yn: <https://psycnet.apa.org/record/2017-04680-000> (Wedi'i gyrchu: 6 Chwefror 2026).
- [4] Hormazábal-Salgado, R., Whitehead, D., Osman, AD a Hills, D. (2024) 'Person-centred decision-making in mental health: a scoping review', Issues in Mental Health Nursing, 45(3), tt. 294–310. Ar gael yn: <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/0/01612840.2023.2288181> (Wedi'i gyrchu: 6 Chwefror 2026).
- [5] Kim, M., Beehr, TA, Brough, P. a Troth, AC (2025) 'Job insecurity keeps me awake at night: is my supervisor making me insecure??', Current Psychology, 44, tt. 6348–6361. Ar gael yn: <https://link.springer.com/article/10.1007/s12144-025-07632-2> (Wedi'i gyrchu: 6 Chwefror 2026).
- [6] Baxter, S., Barnes, A., Lee, C., Mead, R. and Clowes, M. (2022) 'Increasing public participation and influence in local decision-making to address social determinants of health: a systematic review examining initiatives and theories', Local Government Studies, 49(5), pp. 861–887. doi:10.1080/03003930.2022.2081551. Ar gael yn: <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/03003930.2022.2081551> (Wedi'i gyrchu: 6 Chwefror 2026).
- [7] Llywodraeth Cymru (2023) Adolygiad gwerth cymdeithasol: adroddiad cryno. Ar gael yn: <https://www.gov.wales/social-value-review-summary-report.html> (Wedi'i gyrchu: 6 Chwefror 2026).
- [8] Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015, Llywodraeth EF (2015). Ar gael yn: <https://www.legislation.gov.uk/anaw/2015/2/contents> (Wedi'i gyrchu: 6 Chwefror 2026).
- [9] Prifysgol Glasgow (2024) Cyfranogiad y cyhoedd mewn cynllunio yn y DU. Ar gael yn: https://housingevidence.ac.uk/wp-content/uploads/2024/02/220406-Public-participation-in-planning-in-the-UK_v3.pdf (Wedi'i gyrchu: 6 Chwefror 2026).
- [10] Coe, D., Bigirimurame, T., Burgess, M., Rouse, J. a Wroe, C. (2023) 'Enablers and barriers to engaging under-served groups in research: survey of the United Kingdom research professional's views', Ymchwil Agored NIHR, 3:37 (fersiwn 2). Ar gael yn: <https://openresearch.nihr.ac.uk/articles/3-37/v2> (Wedi'i gyrchu: 6 Chwefror 2026).
- [11] Advance HE (n.d.) Datblygu a gwreiddio polisi ac arfer cynhwysol mewn addysg uwch. Ar gael yn: <https://www.advance-he.ac.uk/knowledge-hub/developing-and-embedding-inclusive-policy-and-practice-higher-education> (Wedi'i gyrchu: 6 Chwefror 2026).
- [12] Offeryn proffiliau personol y Swyddfa Ystadegau Gwladol (n.d.). Ar gael yn: <https://www.ons.gov.uk/visualisations/customprofiles/draw/> (Wedi'i gyrchu: 6 Chwefror 2026).
- [13] Cyfraith Cymru (2011) Mesur y Iaith Gymraeg (Cymru) 2011. Ar gael yn: <https://law.gov.wales/culture/welsh-language/welsh-language-wales-measure-2011> (Wedi'i gyrchu: 6 Chwefror 2026).
- [14] Comisiynydd y Gymraeg (n.d.) Canllawiau i fusnesau ac elusennau. Ar gael yn: <https://www.welshlanguagecommissioner.wales/support-resources/businesses-and-charities/guidance> (Wedi'i gyrchu: 6 Chwefror 2026).
- [15] Grasshopper Communications (2025) Arfer gorau mewn ymgynghori ac ymgysylltu DNS. Ar gael yn: https://grasshopper-comms.co.uk/wp-content/uploads/2025/08/250804_GH-Best-Practice-in-DNS-Consultation-Engagement-July-2025-v1.1.pdf (Wedi'i gyrchu: 6 Chwefror 2026).
- [16] Ofcom (2024) Adroddiad ar ddefnydd oedolion o'r cyfryngau a'u hagweddau 2024. Ar gael yn: <https://www.ofcom.org.uk/siteassets/resources/documents/research-and-data/media-literacy-research/adults/adults-media-use-and-attitudes-2024/adults-media-use-and-attitudes-report-2024.pdf> (Wedi'i gyrchu: 6 Chwefror 2026).

7.5 Atodiad 5: Darllen Pellach

1

Diben y canllaw hwn

Cymorth Cynllunio Cymru (2024) Ymgysylltu â'r gymuned: Canllaw i gymunedau. Ar gael yn: <https://planningaidwales.org.uk/wp-content/uploads/2024/05/3.-Community-Engagement-A-Guide-for-Communities-1.pdf> (Wedi'i gyrchu: 6 Chwefror 2026).

2

Deall gwerth ymgysylltu

Llywodraeth Cymru (2026) Egwyddorion cydlyniant cymunedol ar gyfer ymarferwyr. Ar gael yn: <https://www.gov.wales/community-cohesion-principles-practitioners> (Wedi'i gyrchu: 6 Chwefror 2026).

3

Diffinio eich strategaeth ymgynghori

Cyfranogiad Cymru (2012) Llawlyfr ymarferwyr ar gyfer ymgysylltu â'r cyhoedd. Cyngor Gweithredu Gwirfoddol Cymru. Ar gael yn: <https://wcva.cymru/wp-content/uploads/2020/11/Practitioners-manual-for-public-engagement.pdf> (Wedi'i gyrchu: 6 Chwefror 2026).

4

Cyflwyno ymgynghori ystyrion

Cenedlaethau'r Dyfodol Cymru (n.d.) Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol 2015. Ar gael yn: <https://futuregenerations.wales/discover/about-future-generations-commissioner/future-generations-act-2015/> (Wedi'i gyrchu: 6 Chwefror 2026).

5

Dadansoddi ac adrodd

Cyngor Gweithredu Gwirfoddol Cymru (2022) Egwyddorion cenedlaethol ar gyfer ymgysylltu â'r cyhoedd – pecyn cymorth gwerthuso. Ar gael yn: <https://wcva.cymru/wp-content/uploads/2022/01/National-Principles-for-Public-Engagement-%E2%80%93-Evaluation-toolkit.pdf> (Wedi'i gyrchu: 6 Chwefror 2026).

6

Ymateb i adborth

Comisiwn Seilwaith Cenedlaethol Cymru (2025) Pecyn cymorth ymgysylltu cymunedol NICW: Ymgysylltu â chymunedau amrywiol mewn sgysiau addasu i'r hinsawdd. Ar gael yn: <https://nationalinfrastructurecommission.wales/nicw-community-engagement-toolkit/> (Wedi'i gyrchu: 6 Chwefror 2026).

Cynhyrchwyd y canllaw hwn gan dîm Grasshopper
Communications mewn cydweithrediad â Gweithgor
Arfer Gorau Ymgynghori Cymru.

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

Am ragor o wybodaeth cysylltwch â ni:

E-bost

hello@grasshopper-comms.co.uk

Cyfeiriad Swyddfa

Ystafell 203
Y Chwarter Creadigol
Arcêd Morgan
Caerdydd
CF10 1AF

Ffôn

02921 675483